Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5426 | 1/14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1903 | ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ | 24 ՌԱՄԱԶԱՆ 1321 | Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5426

درعليه‌ده غلطه‌ده ❖ آرەولك ❖ غزته‌سى اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրուած պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 դրշ
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ՎԻՃԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ ՈԳԻ

Կը գնահատենք այն ամէն վիճաբանութիւնները, որոնք խնդիր մը լուսաբանելու անկեղծ ոգւով կը կատարուին, եւ անհարկի հմտութիւն ծախսելու մարմաջէն ծագած աւելորդ վիճասիրութեան արդիւնք չեն։ Այս վերջին տեսակին երկու թարմ օրինակները տեսնուեցան հետեւէ հետեւ հինգշաբթի եւ ուրբաթ օրերը՝ երկու պաշտօնակիցներու կողմէ, որ առիթ առնելով հանգուցեալ Գարագաշեանի վրայ մեր նախորդ յօդուածին մէջ բրած անցողակի մէկ տեսութիւնը՝ ի մասին գրաբարի տարածման համար անոր բրած ջանքերուն, երկար բարակ ջատագովականներ գրած էին ի նպաստ աշխարհաբարի եւ ընդդէմ գրաբարի, այնպէս մը կարծեցնել տալով իրենց ընթերցողներուն թէ կայ մէկը որ կ'առաջարկէ այժմ թողուլ աշխարհաբարի գործածութիւնը եւ գրաբարն ընել սովորական լեզու, թէ՛ խօսելու եւ թէ գրելու համար։

Մեր այդ երկու պաշտօնակիցները՝ որոնցմէ մէկը օր մը յետոյ միւսին հետեւելով կը գրէ ինչ որ ան գրած է, չէին յիշեր բնաւ թէ մեր այն յօդուածին մէջ մենք ըսած էինք յայտնապէս թէ «գոցուած լեզուական վէճ մը բանալու կամ նորէն խնդիրն արծարծելու մտքով չէ որ դայս կ'ընենք,» Գարագաշեանի գրաբարի տարածման ի նպաստ ջանքերուն և անոնց չյաջողելուն յիշատակութիւնը, իսկ անոնք այնպէս ըմբռնած են որ իբր թէ նոր բրոբականտ մը ուզած ենք սկսիլ հին հայերէնի ծաւալման համար, ուստի ուզածնուն չափ գիր չարած են՝ ապացուցանելու նպատակով թէ այլ եւս անկարելի է գրաբարը վերակենդանացնել եւ գործածական լեզու դարձնել։

Կը փութանք հանդարտեցնել իրենց նախանձայուզութիւնը որ պարապ տեղ դրդուած է. այդպիսի բան չանցնիր մեր մտքէն, զի իրենցմէ ոչինչ պակաս կը զգանք թէ այսուհետեւ անհնարին է ատ; քանի որ աշխարհաբարը վերջնականապէս ընդհանրացած լմնցած է ամէն տեղ, նոյն իսկ բոլոր գաւառներուն մէջ կը տիրէ դպրոց տանող ամէն հայու բերանը եւ գրչին վրայ։ Հետեւաբար աւելորդ յոգնութիւն էին իրենց հերքողականները եւ ջատագովականները, որոնք կրնան համարուիլ բաղում աղմուկ վասն ոչինչ կասկածի։

Բայց զարմանալին սա է որ մեր այդ երկու պաշտօնակիցներն ալ մեր տեսութեանց եզրակացութիւնները ընդունած են, թէեւ իւրաքանչիւրը տարբեր ըմբռնումով։ Առաջինը մեզի համակարծիք է սա կէտին վրայ թէ այսօր Պոլսոյ աշխարհաբարը կը տիրէ բոլոր գաւառներուն մէջ, որովհետեւ Պոլսոյ աշխարհաբարով լրագիրներ ու գիրքեր կը կարդան։ Երկրորդը կը ճանաչէ մեր այն կարծիքին թէ գրաբարի ուսման նուազելուն երեսէն է որ այժմու գրողներուն մեծ մասին (բաց ի յարգելի բացառութիւններէ) լեզուն այնքան աղճատուած ու խաթարուած է որ շատերու գրուածները չեն հասկցուիր անգամ։

Ուրեմն ինչ բանի դէմ է որ կը գրեն։ 1. Ո՛չ ապաքէն գաւառներուն մէջ պէտք ընդհանրանար գրական ո՛ եւ է լեզու, որով Պոլսոյ լրագիրները ու գիրքերը գրուէին ընդհանուր կերպով եւ գաւառները երթային։ 2. Մենք չէինք առաջին զգացողը թէ գրաբարի ուսուցման նուազելուն համեմատութեամբ կը նուազի հետզհետէ հայերէնի հմտութիւնը, այնպէս որ շատերուն աշխարհաբար գրուածքները այնքան հակառակ են հայ լեզուի ոգւոյն եւ կանոններուն, որ աւելի դժուար կը հասկցուին քան նոյն իսկ Աւետարանի պարզ լեզուով գրաբար գրուած մը։ Ուրեմն խմբագրական կամ պաշտօնակցական ո՛ր ուղղամտութեամբն է որ մեր պարզած տեսութիւնները կ'ուրացնէ մեր երկրորդ ընդդիմախօսը, առանց յիշեցնելու թէ իր գրածները պարզապէս մերիններու կրկնութիւնները ու արձագանգներն են եւ ուրիշ բան չէին ապացուցաներ, բայց թէ հին հայերէնին երեսէ ձգուելուն ցաւալի հետեւանքները։

Եթէ լոկ վիճասիրութեան ոգին չը խարազանուէին մեր պաշտօնակիցները, պարապ տեղ այնչափ մելան չպիտի սպառէին՝ վերջ ի վերջոյ մեր յայտնած եզրակացութեանց յանգելու համար, ըսելէ յետոյ կարգ մը այնպիսի ծանօթ եւ բիւր անգամ կրկնուած բաներ՝ զորս ոչ մէկ ընթերցող պէտք ունէր նորէն լսելու ձանձրոյթ կրել։

Բնականաբար տարբեր արդիւնք չունենար ամէն ով որ հաւկիթի դեղնուցին մէջ մազ փնտռելու կ'ելլէ մի միայն անհարկի հմտութիւն մը ծախելու համար՝ առանց նկատի առնելու թէ արժէք մը ունի՞ ան եւ թէ գնող կրնա՞յ գտնուիլ։

ՑՈՒՍԱԿ

ՊՏՈՅՏԻ ՆՈԹԵՐ

ԱՆԴՂԱՑ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ

(Շար. եւ վերջ)

Է.

Մեր համակրելի բարեկամ Պ. Տիգրան Աւագեանի շնորհիւ՝ Զարահան Ս. Նշանի մէջ շատ հաճելի ժամանց մը ունեցանք գիշերը. վասն զի, ան, իր կատակներովը, գիւղի երգերովը, անէքդոտներովը, սրախօսութեամբը եւ իբր կենդանի ֆոնոկրաֆ մեռած ապրող զանազան կրօնական կամ աշխարհական դէմքերու իր դերերովը՝ կը փարատէր ցորեկուայ յոգնութիւնը, մեզ խնդալէն շատ անգամ մարեցնելու աստիճան։

Առտուն, արեւածագէն յառաջ, խմբովին ճամբայ կ'ելլենք դէպի արեւելք եւ մեծ հաճոյքով կը լսենք իր հետաքրքրական հէքեաթները՝ որ ժամեր կը տեւեն՝ առանց զգացնելու ճամբու երկարութիւնը։ Քանի մը ժամէն կը տեսնենք Անդղ գիւղը, որ, հովտի մը մէջ, շրջակայ ծառաստաններէն առանձնացած, բարձրաւանդակի մը վրայ՝ իր մանրիկ ու խիտ տուներն է շարած։ Գեղէն քառորդ ժամ դէպի արեւելք՝ փոքր դաշտակի մը վրայ՝ կը գտնուի Անդղայ Ս. Աստուածածնի վանքը, որ, նոյնպէս, ցածուկ ծառերու մէջտեղ՝ գեղեցիկ հեռանկար մը կը պարզէ աչքերնուս։ Արագ քայլերով կը կտրենք այս միջոցը՝ վայրկեան մը առաջ վայելելու այն անուշ հովանին՝ զոր սաղարթախիտ ուռենիներ կը տարածեն կանաչ մարգերու վրայ, վանքին [illegible]։ Կը տարածուինք բնութեան հիւրընկալ գորգերուն վրայ եւ կ'ընդունուինք վանքի վանահայր քահանայէն։ Սոխակներ, ճնճղուկներ, իրենց քաղցր դայլայլներովը՝ մեր գալուստը կ'ողջունեն եւ կը յօրինեն երաժշտութիւն մը որ օդապար մեղմ հովին թեւերուն վրայ կարծէ հեշտալի կը դարձնէ ժամանակը։ Մեր առջեւ ձորի մը մէջէն, Անդղայ գետը իր կապոյտ ու դեղին ալիքները կը թաւալէ, խուլ աղմուկով մը, ժայռերէ վար գահավիժելով մեծաձայն, եւ որ, սակայն, լերան վայրագ վտակներուն հետ բաղդատելով՝ չափահասի խոհեմութեան հով մը ունի կարծես։ Մանր կղզիներուն նմանող մեծ ու փոքր համաչափ ժայռերուն դէմ չկասիր, խաչընդոտներու կուրծք չի տար ան, վասն զի այդ ժայռերը անկարող են իր ընթացքը խափանելու։ Իր արդիւնաւոր կեանքը կը շարունակէ ան, լեռներէ ծնելով եւ ծարաւած դաշտերը ջրելով՝ մինչեւ որ իր մահկանացուն կնքէ իր գերեզմանին՝ ծովուն մէջ։

Ըստ աւանդութեան ձեռագիր կոնդակի մը (1860) Անդղայ Վանքը Թադէոս առաքեալէն շինուած է։ Իր քարոզութեան միջոցին, առաքեալը այս կողմերը գալով՝ շատ ցաւելով կը տեսնէ որ մարդիկ մեծ կուռք մը կանգնեցուցած են այս բարձրաւանդակին վրայ (ուր հիմա վանքն է կառուցուած) եւ անոր երկրպագութիւն կ'ընեն։ Ս. Աստուածածնի թելադրութեամբ՝ Ս. Թադէոս կը կործանէ կուռքը եւ կը հիմնարկէ վանքը։ Սակայն ցորեկը իր շինածները գիշերը դեւերը կը քանդեն ու քարերը կը նետեն մօտակայ գետը։ Այսպէս՝ ամէն օր։ Կիրակին Տիրամօր թելադրութեամբ՝ առաքեալը խաչ մը կ'օծէ եւ օրհնեալ իւղին շիշը վրան դնելով, առտուն կը տեսնէ որ իւղը յորդառատ կը բխի, շէնքն անխախտ մնացեր է, իսկ դեւերն ալ սեւ ագռաւի փոխուած՝ դաշտին մէջ ինկած են։ Թադէոս առաքեալ աղօթքովը՝ անդղ մը իջնելով չարագուշակ թռչունները կը ձգէ այն գետը՝ ուր անոնք կը ձգէին վանքին քարերը։ Ահա ասոր համար վանքը ի պատիւ Տիրամօր՝ Ս. Աստուածածնին, իսկ գիւղն ալ Անդղ կ'անուանուի։ Դարձեալ աւանդութիւնը կը պատմէ թէ այն օրէն ի վեր սոյն հրաշալի իւղը տարին կարաս մը կը լեցնէր, վանահայրեր ագահութեամբ կը ծախէին այս պատճառաւ կտրեցաւ եւ կուգայ միայն վանքի կանթեղին բաւելու չափ։

Այս վանքը կը պատկանի Աղթամարայ աթոռին։ Վանահայրն է քահանայ մը՝ որ հօրմէն ժառանգած է վանքին, ուր կը բնակի իր ընտանիքին հետ։ Իր տանը պէս կը խնամէ անշուշտ վանքը եւ կը վարէ կը ցանէ անոր արտերը՝ տարեկան տուրք մը (մուգաթա) տալով Աղթամարայ։

Վանքի եկեղեցին երեք խորաններ ունի, որոնք կը կոչուին յանուն Ս. Ստեփաննոսի, Ս. Գէորգայ եւ Ս. Աստուածածնի։ Ս. Գէորգայ խորանին քովը կայ ուրիշ խորան մը, յանուն Ս. Յովհ. Կարապետի, որ է «իւղածորան» պատուհան։ Արդեօք ներկայ վանահօր մեղքե՞ն բապատ ցամքած է...

ԱՐՏԱՄԷՏ

Ժամերը սահած են արդէն։ Արեւը ջինջ զենիթէն դէպի արեւմուտք խոնարհած է ու այս անգամ փութով իր ընթացքը կ'երագէ, կը խոյանայ՝ իր հանգիստը ներելու ծովուն գիրկը, որ հրդեհուած՝ շլացած՝ անոր լոյսովը՝ իրիկուան կը սպասէ անձկութեամբ։ Մենք գիշերը չհասած Արտամէտ գիւղ իջեւանելու համար՝ գայքերնիս ձիերուն վրայ կը ձգենք ու ճամբայ կ'իյնանք։ Անդղայ սար արեւելքէն արեւմուտք հսկայ պատուար մըն է քաշեր մեր դէմ, որու վրայ ճամբու նուրբ եւ ծամածուռ երիզներ կը ձգուին երկարօրէն, որոնցմէ ալ անդին կը տարածուի ընդարձակ ու ամայի դաշտը, Արտամէտու լեռնադաշտը։ Իրիկնադէմի դաշտ զովութիւն մը կը շոշափէ դէմքերնիս։ Ու մեր ստուերները կ'երկարին խոպան ու լերկ դաշտին վրայ, որու լռութիւնն ու ամայութիւնը մեր ձիերուն սմբակներով ու մեր խօսակցութեամբը կը խզուին միայն։ Վերջապէս հեռո՜ւն, բլուրին ստորոտը՝ կը նշմարուի Արտամէտ գեղը, լերկ քարաժայռերու վրայ թափած ցրուած, մինչ իր առջեւը կը տարածուին, կ'երկննան իր խիտ ծառաստանները կապած միացած ծովուն, որ իր անսահման, միապաղաղ կապոյտն է փռած նստած, ամէնի եւ ակնապարար եւ որու աղաղակը, խո՞ր խուլ կերպով օդը կը քերէ։ Աղթամարայ քարաժայռը հեռուն, շատ հեռուն է մնացեր՝ մշուշներու մէջ թաղուած։ Դիմացը, ծովուն մէջ երկարած թերակղզիի մը ծայրը՝ Կտուց կղզին է [illegible]։ Արեւելեան կողմը Վանայ բերդը գողտր հեռանկար մը կը պարզէ։ Ծովուն կողմը լեռներ, բլուրներ, նուրբ ու գեղեցիկ տեսքով ձեռք ձեռքի տուած կը պարեն, կը պարփակեն, կը պարսպեն ամէնը այս ջրհեղեղը։ Միւս արեւմտեան անկիւնը՝ գերազանցօրէն վէս ու հպարտ կեցուածք մը ունի Սիփան եւ իր արհամարհանքը կը թքնէ միւս ցածուկ բլուրներուն հանդէպ, մինչ իր հարթ գլխուն վրայ բամպակ ճերմակ ամպեր՝ իրենց ասպատակը կը փնտռեն, զիրար կը հրեն, կը հրմշտկեն, տեղի կու տան, կը բաժնուին կը բարձէ, կը բազմապատկուին, կը ցրուին եւ կը լողան երազայնօրէն նուրբ ու ոսկեզօծ տեսքով մը երկինքը գեղազարդելով։ Արեւը կը խոնարհի ու կը կորսուի լեռներուն գիրկը, մինչ ծովը կը մնայ հրավառ ու հրայրքոտ։ Տակաւ մեղրագոյն մշուշ մը կուգայ իր նուրբ փէշին ցանել համայնապարփակօրէն ծովին, լեռներուն, բլուրներուն վրայ։

Արտամէտու սարը կը խոնարհի ոտքերուս տակ ու գիւղը կը մտնենք։ Ամէն կողմ ուրուականակերպ ժայռեր կը տնկուին։ Արտամէտ պարզ գիւղ մըն է հիմա թուրք եւ հայ խառն ազգաբնակութեամբ։ Իսկ երբեմն ամարանոց, Արտամէտ՝ կը պահէ իր կարեւորութիւնը, վասն զի ամբողջ Վանայ նահանգին մէջ (ուրիշ շատ տեղեր ալ գուցէ) չկայ գիւղ մը որ օժտուած ըլլայ բնութեան այնքան պարգեւներով միեւնոյն ատեն։ Ասոր համար, տեղւոյն կուսակալը, հիւպատոսները, միսիոնարներն ու կառավարչ. պաշտօնեաներն Արտամէտի հովտաւուն պարտէզներուն մէջ, ծովուն եզերքը, վրաններու ներքեւ կ'անցընեն ամառնային մէկ երկու ձանձրանալի ամիսները եւ նաւակներով, կամ թէ ձիով ու կառքով մէկ ժամէն Վան կը հասնին ուզած ժամանակ։ Արտամէտի պարտէզները եւ ասոնց տուած հիւթալի խնձորները, ծիրանները, ընկոյզները, կեռասները անզուգական են, եւ երբեմն այնքան առատօրէն կը հասնին որ նաւերով կը փոխադրեն Արճէշու, Ատիլճէվազի կողմերը՝ ուր մեծ սպառում ունին. կողովներով, անթիւ ու անհամար, Վան կը բերուին՝ ուր մեծ յորդ կը վայլեն։ Դժբաղդաբար այս տարի խնձորը գրեթէ հազուագիւտ էր։

Հայերը իբր 50-60 տնուոր, ունին եկեղեցի մը, քահանայ մը, նաեւ դպրոց մը ուր կը յաճախեն գիւղին մանուկները եւ որոնց ուսուցիչ կարգուած է Պ. Գրիգոր Աւլաթեան, համեստ եւ ուսեալ երիտասարդ, նախկին շրջանաւարտներէն տեղւոյն Ամերիկ. վարժարանի (*)։

Գիւղին մէջ մեր կացարանը կ'ըլլայ դպրոցը, որ բարձր քարաժայռի մը գլխին թառած՝ իր պատուհաններովը կը նայի ամբողջ գիւղին ծառաստաններուն եւ ծովուն վրայ։ Ընթրիքէն յետոյ կը նիրհենք, երբ ծովը իր միօրինակ խշշոցովը օրօր կ'ըսէ մեզի ու լուսինը իր ճերմակ վերմակն է փռած մեր տառապած մարմիններուն վրայ։

Առտուն, արեւածագին կը տեղափոխուինք պարտէզ մը։ Հեշտանքը իր քաղցր սրինգը կը փչէ մարդերուն վրայ ու իր [illegible] տատանումներով խիտ տերեւներուն կը խառնէ, որոնց մէջէն ծիրաններ կը ծիծաղին կարմրադէմ եւ մերթ վը՛թ վար կ'իյնան։ Խնձորի շքեղ ծառեր կը տնկուին՝ իրենց հովանին տարածելու եւ կարծես կ'ամչնան իրենց այս տարուան ամուլ վիճակին վրայ։ Ժամերով կը պտտինք պարտէզներու մէջ եւ ոչ բարձր պատի եւ ոչ ալ ծայրի մը չենք հանդիպիր։ Ամէն կողմ ջուրեր՝ առուներու մէջէն խոխոջելով՝ կը տարածուին ու կը լռեն ածուներու մէջ։ Թռչուններ իրենց մելանոյշ երգերով մեծավայելուչ պարտէզներու գեղեցկութիւնը կ'երգեն։ Ծովեզերքներուն մօտերը, գոյնզգոյն վրաններ յաւերժահարսներու նման կը տարածուին փարթամ ծառերու շքեղ հովանիներու ներքեւ։

Ու կէս օրէն առաջ, միասին ճամբայ կ'իյնանք, արեւուն տակ, ծովին եզերքէն. խօսելով, դիտելով երկու ժամէն կը հասնինք Վան, ուրկէ իրարու հրաժեշտ կուտանք եւ ես տուն կուգամ, ուր ամէնքը զիս շրջապատելով կ'ուրախանան ու սիրելի [illegible] ուրախութեան արցունքներով զիս իր դողդոջ գրկերուն մէջ առած կարօտամաշ սիրտով կը համբուրէ արեւակէզ ու փոշոտ երեսներս։

Վան ԱՐՏԱՇԷՍ

(*) Արտամէտ Աղթամարայ թեմին է։

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ
Ի. ԴԱՐՈՒՆ ՄԷՋ

Երկար տարիներէ ի վեր գիտուն մարդիկ կը խորհին եւ կը վիճին դաստիարակութեան եւ ուսմունքի կարեւոր խնդրին վրայ։ Պղատոն արդէն ըսած է. «Դաստիարակութեան նպատակն է տալ մարդուս մարմնին եւ հոգիին պատշաճ եղած ամէն գեղեցկութիւն եւ կատարելագործութիւն»։ Սակայն այս նկատմամբ եղած ջանքերը, յաջող արդիւնք մը ունենալու համար՝ անպատճառ ի գործ դրուելու են այնպիսի էակներու վրայ, որոնք լիովին կը վայելեն իրենց բնական կարողութիւնները եւ ձիրքերը։

Տարակոյս չկայ թէ քաջառողջութիւնը ինչպէս նաեւ խելամտութիւնը, անհատի մը մտաւորական զարգացման հարկաւոր պայմանն է։ Նկատողութեան արժանի կէտ մը կայ, որ սա է թէ ասկէ դեռ քիչ տարիներ առաջ՝ լքեալ եւ անխնամ կը թողուէին այդ տարաբաղդ տղաքները, որոնց հետ բնութիւնը խորթ մօր մը պէս վարուելով, ի ծնէ իրենց զլացած էր մտային այդ լուսաւորութիւնը որ հարկ է դաստիարակութեամբ զարգանալու։ Բայց հիմա այդպէս չէ։ Շնորհիւ բոլորովին նոր մեթոտներու, բնութեան թերութիւնները կարելի եղած է հիմա ուղղել։ Ամէնէն թմրած եւ տխմար արարածներն իսկ կրնան ընդունակ ըլլալ դաստիարակութեան։ Արդի նոր դրութիւնը կը ջանայ մշակել միտքը, և որքան ալ տկար ըլլայ ան, կարելի է զարգացնել։ Համբերութեամբ եւ գիտական միջոցներով յետամնաց տղայ մը կրթուելով կրնայ մարդ ըլլալ։ Մէկ խօսքով, կարող կ'ըլլայ ուսման հետեւիլ, քննութիւններ անցընել, վկայականներ ստանալ։ Այսուհետեւ, ամէնէն բթամիտ տղաքներն անգամ կրնան պարծենալ թէ իրենք ալ կրթուած եւ ուսեալ են։ Մինչդեռ ասկէ առաջ, իրենց ծնած օրէն իսկ դատապարտուած էին մինչեւ ցմահ, առանց կարեւորութեան, անծանօթ ապրելու, ամէնուն կարեկցութեանը եւ շատ անգամ ալ ափսո՜ս հեգնութեանը առարկայ դարձած։ Սակայն այդ տարաբաղդները կրնան համարձակապէս Ընկերութեան մէջ իրենց տեղը գրաւել, վասն զի դաստիարակութիւնը դիւրամատչելի եղած է իրենց, բնութենէ օժտուած իրենց բարեբաղդ եղբայրց պէս։ Նոյն իսկ ուսումնքը, վերջին տասնեակներուն մեծամեծ փոփոխութիւններ կրած է։ Կրնայ ըսուիլ թէ ասկէ յիսուն տարի առաջ առեւտրական եւ ճարտարագործական ուսումը, գոյութիւն չունէր, համեմատաբար արդի յառաջադէմ վիճակին հետ։ Այն ատեն երիտասարդ մը իր քաղաքին կամ գիւղին մէջ քանի մը տարի հարեւանցի ուսում առնելէն ետքը, ասպարէզ մը ընտրելով կը սկսէր աշխատիլ։ Իսկ հիմա գործերը տարբեր հանգամանք մը առած են, աշխարհիս վիճակը բոլորովին փոխուած է, երկաթուղիները, հեռագիրները երկրիս ամէն կողմը տարածուած են, ամէն օր նորանոր գիւտեր կը լսուին։ Թերեւս շատ հեռու չէ այն ժամանակը, ուր անթել հեռագիրներ՝ խմբագրութեան հարկ եղած միջոցէն աւելի շուտ երկրագունդին շրջանը պիտի կատարեն։

Հետեւապէս, ամէն կերպ արուեստ եւ ճարտարագործութիւն, յարաբերութեանց միջոցներուն այդ ահագին զարգացմամբը կարեւոր փոփոխութիւններ կրած են։ Առեւտրական մրցումը, շահասիրական կատաղի պայքարի մը ձեւ առած է, որով ուսմամբ լաւ օժտուած մէկը ապահով է յաղթական հանդիսանալու վրայ։ Ուրեմն, հարկ է օժտուած ըլլալ կատարեալ, գործնական եւ բրակտիկապէս պիտանի ուսմունքով մը, բառին բուն նշանակութեամբը։

Այս միակ պայմանով, նոր սերունդները կրնան տոկալ կեանքի հազարաւոր դժուարութիւններու, որոնք պիտի շարունակեն իրենց դէմը ելլել եւ ասոնք աւելի եւս դժնդակ պիտի ըլլան, ցորչափ գիտութեան յառաջադիմութիւնները աւելի բազմաթիւ եւ աւելի վճռական ըլլան։

Ռ. Ն.

Արտաքին Լուրեր

ՖՐԱՆՍԱ

Պ. Լուպէ Հռոմի մէջ.— Պատրաստութիւններ.— Միաբանական վարժարաններ.— Նոպէլի մրցանակը։

Հռոմ, 9 դեկտ.— Վերջապէս կազմուեցաւ այն մեծ յանձնաժողովը որ կը զբաղի պատրաստել Ֆրանսայի հանրապետութեան նախագահին ըլլալիք ընդունելութիւնները երբ Հռոմ ժամանէ։ Այդ յանձնաժողովը՝ կը կազմեն Հռոմի ամէնէն նշանաւոր անձնաւորութիւնները, մանաւանդ Թորլոնիա իշխանը, Սան-Մարթինօ կոմսը, Սէնթ-Սէսիլի Ակադեմիին նախագահը, առեւտրական սենեակին նախագահը, ծերակուտական Մոնթէվէրտէ եւն.։ Յանձնաժողովը 60 գումիտէներ անուանեց որոնք պիտի զբաղին տրուելիք հանդէսներուն մանրամասնութիւններով։ Հիմակուընէ կարելի է ըսել թէ Հռոմ կը պատրաստուի մեծ շքեղութեամբ ընդունիլ Ֆրանսայի հանրապետութեան նախագահը։ 1870 էն ի վեր Հռոմի մէջ այսքան պատրաստութիւններ չէին տեսնուած որ եւ է վեհապետի համար։ Հռոմի բնակիչներուն եւ Իտալացիներուն համար ընդհանրապէս Պ. Լուպէի այցելութիւնը մեծ նշանակութիւն մը ունի, վասն զի առաջին անգամն է որ կաթոլիկ վեհապետ մը Իտալիոյ թագաւորին այցելութիւն կու տայ Հռոմի մէջ։ Ասկէ զատ կ'ուզուի նաեւ երախտագիտութիւն յայտնել Պ. Լուպէի՝ այն շքեղ ընդունելութեան համար որոնք Բարիզի մէջ եղան Իտալիոյ թագաւորին ու թագուհիին։ Մինչեւ հիմա Իտալացիները սովորած էին Հռոմի մէջ տեսնել Ֆրանսացիներ որոնք աւելի Պապին համար կուգային քան թէ Իտալիոյ թագաւորին։ Իտալական ուրիշ քաղաքներ ալ թէեւ այցելութեան թատերը դեռ բաւական հեռու ըլլան, հիմակուընէ պատրաստութիւններ կը տեսնեն Պ. Լուպէի ի պատիւ կատարուելիք ընդունելութեանց համար։

— Վատիկանի գալով, ստոյգ աղբիւրներէ առնուած լուրերէ կը տեղեկացուի թէ մինչեւ հիմա այնպէս ցոյց կու տայ թէ տեղեկութիւն չունի Պ. Լուպէի այցելութենէն։

Բարիզ.— Ֆրանսայի Նախարարաց Խորհուրդին երէկուան նիստին մէջ նախագահ Պ. Քոմպ հաղորդեց՝ գաւառի կառավարիչներուն կատարած քննութեան արդիւնքը դպրոցական հաստատութեանց մասին կրօնական արտօնեալ այն միաբանութեանց որոնք ուսուցանելէ պիտի արգիլուին նոր պատրաստուող օրինագիծին տրամադրութեանց համաձայն։ Ամբողջ Ֆրանսայի՝ այսինքն 87 գաւառներու մէջ նոյն կարգի վարժարաններուն թիւն է 3,494, ամէնքն ալ նախնական. ասոնց 1,299ը մանչերու կը վերաբերին եւ 2,195ը՝ աղջիկներու։ Միայն Սէն գաւառին մէջ (Բարիզ ու շրջակաները) կան 63 մանչերու եւ 57 աղջիկներու վարժարաններ։ Այդ հաստատութիւնները չորս դասակարգի բաժնուած են՝ անմիջական փակումի կարելիութեան տեսակէտով. նաեւ ընդարձակումի, նոր շէնքերու կառուցման եւայլն՝ որպէս զի կարող ըլլան ընդունիլ փակուելիք վարժարաններուն աշակերտները։

— Այս տարի Նոպէլի մրցանակը՝ հարիւր հազար ֆր. ստացան ֆրանսացի գիտուններ՝ բնագիտութեան համար՝ Տիկին ու Պ. Քիւրի եւ Կաճառի անդամ Պ. Պէքըրէլ։ 1896ին Պ. Պէքըրէլ գտաւ թէ «իւրանիոմ»ը (մետաղական պարզ նիւթ մը) ու անոր բաղադրութիւնները ինքնաբերաբար ճառագայթումներ առաջ կը բերեն որոնք նմանութիւններ ունին

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (86)

ԺՈՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՎԵՐՋԻՆ ՍԷՐ

Ը.

— Այդ աստիճան անհաճո՞յ կը թուի որ նոյն իսկ չես ուզեր իր խնդիրքը քննել։

— Ո՛չ, անտարակոյս։ Հիանալի մարդ մըն է, եւ իբր ընկեր՝ շատ հաճելի ինծի։ Եթէ երբեք ուզէ իր փառասիրութիւնը սահմանափակել պարզ բարեկամութեան մը յարաբերութեանց մէջ, սրտանց պիտի աջակցիմ։

— Ըսել է անոր հետ ամուսնանալ չէք ուզեր։

— Թերեւս տակաւ ճշմարիտ շարժառիթը ըլլայ իմ հեռացմանս։ Իմ ազատութիւնս կորսնցնելու փափաք չունիմ բնաւ։ Այս վիճակիս մէջ շատ երջանիկ եմ. ցաւ պիտի զգայի, եթէ փոփոխութիւն մը ներմուծէի անոր մէջ, քանի որ ներկայինէն գոհ, ապագայինէն դժգոհ մնայի թերեւս։ Մարդ գիտէ իր ձգածը, բայց անգիտակ է առնելիքին նկատմամբ։ Խելացութիւնը կը պահանջէ համեստ միջինի մը կառչիլ։ Արդ՝ այս համեստ միջինը կ'ընծայէ ամուրիութիւնը։ Յիմար մը պիտի ըլլայի, ատկէ հրաժարելով։

— Այս պահուս ճիշդ է ձեր պատճառաբանութիւնը, բայց օրին մէկը պիտի դադրի ճիշդ ըլլալէ, եւ այն ատեն ուշացած պիտի ըլլաք, ձեր կեանքը փոփոխութեան ենթարկելու համար։ Երիտասարդ էք, սակայն դժբաղդութիւնը ունեցած էք ձերինները կորսնցնելու։ Առանձնացած կեանքի տխրութիւնները ճանչցած էք։ Նորէն անոնց մէջը իյնալու վախը չունի՞ք միթէ։ Ոչ մէկ բան մարդուն իր ընտանիքին կողմէ յայտնուած անայլայլ գորովին տեղ կը բռնէ։ Փորձառութեամբ կը խօսիմ. զաւակ չունիմ ու ատիկա ճշմարիտ վիշտ մըն է ինծի համար։ Ծերութիւնը կը հասնի, եւ կեանքին փարելու համար, ամուսնիս սէրը միայն ունիմ։

Խոր յուզումով մը արտասանուած այս խօսքերուն վրայ, Լիւսի սարսռաց։ Ուշադրութեամբ դիտեց կոմսուհին, ու իր մտատանջ աչքերուն մէջ, տժգոյն շրթունքներուն վրայ կարդաց զայն վրդովող անձկութիւնը, եւ անոր կողմէ եղած յուսահատ փորձին կարեւորութիւնը։ Անտարակոյս նոր փորձ մըն էր ատիկա, իր մրցակցուհին կարծած կնոջ հոգեկան վիճակի մասին ապահովուելու համար։ Իր վեհանձնութեան ուղղուած աղերսանք մըն էր, իր սրտին ազատ ըլլալուն ապացոյցը տալու համար։ Այդ ապացոյցը պէտք է ըլլար հաւանութիւնը՝ [illegible] Բրավանի բրած առաջարկին։ Այդ պահանջումը ընդվզեցուց մանկամարդ աղջիկը։ Ինչ, կոյր նախանձ մը հնազանդելու համար, հարկ էր որ ինք անձնական ազատութիւնը զոհէր, յանձնառութեամբ մը տակ դնէր իր ամբողջ կեանքը, չսիրած մէկ մարդուն հետ ամուսնանալ։ Իր սրտին մէջ բարձրացող ձայն մը կ'ըսէր.

«Քեզի առաջարկուած մարդը չսիրելո՛ւդ համար է։ Եթէ ոչ աչքերուդ առջեւ ունիս մարդ մը, որ մեղապարտ սէր մը կը տածէ քեզի նկատմամբ։»

Լիւսի սարսռաց սա մտածումին վրայ թէ կոմսուհին ալ կրցած էր այդ ենթադրութիւնը ընել։ Ամէն ինչ նախընտրեց քան նմանօրինակ նուաստացում մը, ու ինքզինքը պատրաստ զգաց, ամէն ապացոյց ընծայելու կասկածոտ ու նախանձոտ տիկին տը Մոնթրէնիի։ Բայց ուզեց նախ համոզում գոյացնել այդ կասկածներուն վրայ, ու մեծ հանդարտամտութիւն մը ցոյց տալով ըսաւ.

— Շատ կը խօսիք իմ վրաս. բայց չեմ կարծեր որ միայն ինծի համար է որ կը շահագրգռուիք այդ ծրագրով։ Քիչ մըն ալ պարոն Բրավանի վրայ կը խորհիք. կը կարծէք թէ իրեն ուզած կինը ըլլամ, վստա՞հ էք թէ պիտի երջանկացնեմ զայն։

— Կը սիրէ ձեզ։

— Բայց ես ալ պէտք չէ բռնադատուած ամուսնանամ... ի վերջոյ պիտի նշմարէ այդ բանը եւ իր հպարտութիւնը պիտի վիրաւորուի...

— Բռնադատուա՞ծ, կրկնեց տիկին տը Մոնթրէնի. Բռնադատուա՞ծ պիտի ամուսնանայիք անոր հետ, ուրի՛շ մը կը սիրէք միթէ։

— Եթէ այդպէս ըլլա՛ր, գոչեց Լիւսի ուժգնօրէն։

Տիկին տը Մոնթրէնիի դէմքը այնպիսի ցաւագին արտայայտութիւն մը առաւ որ մանկամարդ աղջիկը յարեց պատասխանին բրտութիւնը մեղմացնելով.

— Անկարելի՛ բան մըն է ըսածս։ Այդ իրաւունքը չպիտի տայիք ինծի։

— Իմ տանս հանդիպած ըլլալու էք այդ անձին, ըսաւ կոմսուհին, առանց ուղղակի պատասխան մը տալու։ Դուք իսկ ինծի ըսիք թէ Նէօյիի մէջ մէկուն հետ չէիք տեսնուեր։ Եթէ ձեր կատարած ընտրութիւնը գովելի է, մի վարանիք յայտարարելու... Այսպէս փափկութեամբ վարուած պիտի ըլլայիք ինծի հետ, որ ճշմարտապէս կը սիրէ ձեզ։

(Շարունակելի)

Ռէօնթկէնեան ճառագայթներուն հետ։ Այդ նոր ճառագայթները ուրենք կը տպաւորեն լուսանկարչական «բլաք»ին վրայ, ելեկտրականութեան հաղորդիչ կ'ըլլան այն օդը զորուն մէջէն կ'անցնին. Նաեւ չեն ցոլանար եւ չեն բեկբեկիր, կրնան թափանցել սեւ թուղթը եւ մետաղէ բարակ թերթերը։ Այդ նոր ճառագայթները կոչուեցան «Պեքըրէլի ճառագայթներ։»

— Տիկին եւ Պ. Քիւրի գտան մարմին մը «ռատիոմ» որ ճառագայթումներ կ'արտադրէ՝ մէկ միլիոն անգամ աւելի խտացած «իւրանիոմ»ին արտադրածէն։ Կրցան հաստատել թէ այդ մարմինը նոր տարր մը կը կազմէ, զոր կրցան մեկուսացնել՝ զուտ աղի վիճակին մէջ։ «Ռատիոմ»ի յատկութեանց մէջ պէտք է յիշել բնախօսական ազդեցութիւնը աչքի, վերնամորթի եւ ջղային կեդրոններու վրայ (կրնայ վճռել անդամալուծութիւնը եւ մահը)։ Հիմա կը փորձուի այդ ազդեցութիւնը կարելի է օգտակար կերպով «քանսէր»ի եւ ուրիշ հիւանդութեանց համար։ Պ. Քիւրի ուսուցիչ է բնագիտութեան եւ ձեռնարուեստի քիմիագիտութեան՝ 1895էն ի վեր։ 1900էն ի վեր Սորպոնի մէջ ալ կը դասախօսէ։ Պ. եւ Տիկին Քիւրի այս տարի Տէվիի շքադրամը ստացան, որ ամէնէն կարեւոր մէկ վարձատրութիւնն է Լոնտոնի արքայական Ընկերութեան։ Տիկին Քիւրի, որ ծագմամբ լեհ է, գիտութեանց տոքթ. է Բարիզի համալսարանին եւ ուսուցիչ Սէվրի վարժապետանոցին։ Նոպէլի մրցանակը 1901ին ստացաւ գերմանացի Ռէօնթկէն եւ 1902ին հոլանտացի Լորէնց։

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Ռուսիա եւ Ճաբոն. — Համաձայնութիւն մը. — Նիքոլա կայսեր միջամտութիւնը. — Համաձայնութեան պայմանները։

Բարիզ, 9 դեկտ. — Նորէն լուր կայ թէ Ռուսիոյ եւ Ճաբոնի միջեւ համաձայնութիւն մը ապահովուած է, այս անգամ Ցարին անձնական միջամտութեանը շնորհիւ։ Նիւ Եորքէն է որ կը հաղորդուի այս լուրը։ Նիքոլա կայսրը, Զարսքոյէ Սէլոյի մէջ, արտաքին գործոց նախարար Լամստորֆի կոմսին հետ ուսումնասիրեր է Ճաբոնի առաջարկութեանց պատասխանը։ Խորհրդակցութիւնը մէկուկէս ժամ տեւեր է։ Ճաբոնի առաջարկութիւններէն Քորէայի վերաբերեալ մասին համար կարգ մը փոփոխութիւններ կատարուելով իսկոյն հեռագրուեր են Ալեքսիէֆ ծովակալին եւ Թօքիոյի ռուս դեսպան Պարոն տը Ռօզէնի։ Այդ փոփոխութիւնները հաւանօրէն պիտի հաղորդուին Թօքիօ գտնուող ճաբոնցի բանակցողներուն։ Կ'ըսուի թէ այդ փոփոխութիւնները շատ կարեւոր չեն եւ թէ Ճաբոն եթէ տրամադիր է զանոնք ընդունելու, կատարեալ համաձայնութեան մը մասին արգելք մը պիտի չմնայ։ Կնքուելիք պայմանագրութիւնը, եթէ բանակցութիւնները յաջողին, միայն Քորէայի համար պիտի ըլլայ։ Ռուսիա պիտի ճանչնայ Ճաբոնի գերակշիռ ազդեցութիւնը Քորէայի մէջ եւ անոր պաշտպանութեան իրաւունքը, բայց կարգ մը վերապահումներ պիտի ընէ՝ ծովեզերքին եւ նաւային կայաններու պաշտպանութեան մասին։ Այդ վերապահումներուն նպատակն է թոյլ չտալ որ Վլատիվոստոքի եւ Բորթ Արթուրի ճամբով Ռուսիոյ ծովային հաղորդակցութիւնները ընդհատուին։ Միւս կողմէ Ռուսիա արտօնութիւններ պիտի ստանայ Քորէայի մէջ վաճառականութեան ազատութեանը համար. Նաեւ Քորէայի մէջ ձեռք բերած արտօնութիւնները պիտի ճանչցուին։ Մանչուրիոյ խնդրին նկատմամբ զատ համաձայնութիւն մը պիտի գոյանայ։ Ճաբոն պիտի ընդունի որ Մանչուրիան պարպելու խնդիրը առկախ մնայ. Նաեւ պիտի ճանչնայ Ռուսիոյ գերակշիռ կացութիւնը այդ նահանգին մէջ։

ԲԱՆԱՄԱՅԻ ԽՆԴԻՐԸ

Քոլոմպիացիները. — Յարձակման զրոյցներ. — Վէնէզուէլա. — Անջատման լուրեր. — Անգլիական նաւաբաժինը։

Նիւ-Եորք, 9 դեկտ. — Ամերիկեան Աթլանթա յածանաւը հրաման ստացաւ երթալ Տարիէն ծոցը, վասն զի Քոլոնի մէջ լուր ելած է թէ երեք հազար Քոլոմպիացիներ, Գարթաժէնի մէջ հաւաքուած, Բանամայի դէմ քալելու վրայ են։

— Բիւրօատայէն կը հեռագրեն թէ 15,000 հրացան եւ տասը միլիոն փամփուշտ ներածուած են Վէնէզուէլա։ Զրոյց կայ թէ Վէնէզուէլա կը պատրաստուի Քոլոմպիա արշաւել, երբ այս վերջինոյն եւ Մ. Նահանգաց մէջ պատերազմ ծագի՝ Բանամայի խնդրոյն համար։

— Թրինիթէէն առնուած հեռագիր մը նայելով՝ Սիւտատ-Պոլիվարի ընդդիմադիր կուսակցութիւնը շարժում մը կը պատրաստէ՝ Օրէնօքը անջատելու Վէնէզուէլեան նահանգներէն, ինչպէս ըրին Բանամացիները։ Օրէնօքի ժողովուրդներուն շահերը կը վնասուին Գասթրօ նախագահին գործակալներուն արարքներէն, նաեւ գետին փակումէն միջազգային վաճառականութեան առջեւ։ Այդ փակումը իբրեւ փոխարինութիւն մը կատարուած է անգլիական Անթիլեաններուն դէմ, վասն զի այդ վերջինները իբրեւ բանակետղ ծառայած են Գասթրօ նախագահին հակառակորդներուն։ Անթիլեաններու անգլիական նաւաբաժին վերջին շարժումները զուգորդուած են այդ զրոյցներուն։

ԱՆԳԼԻԱ

Խորհրդարանը. — Ընտրութիւններ. — Կուսակցութիւններ. — Բամպակի վաճառականութիւնը։

Լոնտոն, 9 դեկտ. — Անգլիոյ պաշտօնաթերթը կը հրատարակէ արքայական հրամանագիր մը, որով Խորհրդարանին բացումը յետաձգուած է 1904 փետրուար 2ին։

— Լիւիշէմի եւ Տուլուիչի երեսփոխանական ընտրութիւնը դեկտ. 15ին եւ 16ին պիտի կատարուին։ Առաջնոյն մէջ կ'ըսուի թէ ազատական ընտրելին պիտի յաղթէ, թէեւ մինչեւ հիմա պահպանողական մը կը բազմի այդ աթոռին վրայ։ Տուլուիչի ընտրութեան արդիւնքը դեռ անորոշ է, վասն զի դէմ առ դէմ եկող երկու ընտրելիները ծանօթ չեն ընտրողներուն։ Պահպանողական Տոքթ. Ռութէրֆորտ Հէրրիս ծանօթ է հարաւային Ափրիկէի իր գործերով. Ազատական Պ. Մէսթէրմէն լաւ ճարտարախօս մըն է, այն աստիճան որ նոյն իսկ հակառակորդներուն սքանչացման արժանացած է։ Ընտրական այդ շրջանակներուն համար շատ դժուար է գուշակութիւն մը ընել, վասն զի վերջին ընտրութիւններէն ի վեր անոնց բնակիչներուն թիւը կրկնապատկուած է։

— Անգլիացիները տեսնելով որ Ամերիկացիները շատ կը զբաղին բամպակի խնդրով, կ'աշխատին բամպակի ձեռարուեստ հաստատել բրիտանական գաղթավայրերուն, մանաւանդ արեւմտեան Ափրիկէի մէջ։ Լիվըրբուլի ամերիկեան հիւպատոսը, որ թերահաւատութիւն ցոյց կուտար այդ շարժման սկիզբները, իր կառավարութեան ղրկեց ընդարձակ տեղեկագիր մը, պարզելով նոյն շարժման ստացած մեծ զարգացումը։ Մինչեւ յունուարի վերջը չորս հազար հակ Լակոսի բամպակ պիտի յանձնուի։ Նոյն գաղթավայրէն առնուած մանրամասն լուրերու նայելով, բնիկները հետզհետէ բամպակի մշակութեան կը ձեռնարկեն։

ՍՊԱՆԻԱ

Դահլիճը. — Նոր ծրագիրը. — Նոր պաշտօնատարներ։

Մատրիտ, 8 դեկտ. — Սպանիոյ նոր նախարարութիւնը կը պահպանէ Սիլվէլայի դահլիճին ծրագրին բոլոր մասերը։ Վիլլավէրտէի դահլիճին ներկայացուցած ելմտական ծրագիրը անփոփոխ պիտի ընդունուի, վասն զի ժամանակ չկայ փոփոխութիւններ ընելու համար։ Նախարարութիւնը կ'առաջարկէ, առանց խանգարելու ելմտացոյցի ծրագիրը, վերակազմել բանակը եւ նաւատորմը եւ ամրացնել ծովեզերքները։ Բոլոր այդ բարենորոգումները պիտի նշանակուին 1905ի ելմտացոյցին մէջ եւ յառաջիկայ մայիսէն առաջ Խորհրդարանին պիտի ներկայացուին՝ մանրամասն ծրագիրներու ձեւին տակ։ Նախարարապետ Պ. Մաուրա Ծերակոյտին եւ Երեսփ. Ժողովին մէջ դրամի փոխանակութեան սակին ցնցման մասին յայտարարեց թէ կառավարութիւնը ուրիշ ծրագիր մը պիտի պատրաստէ, եթէ հիմնականին հետ նոր դժուարութիւններ ծագին կիրառման առթիւ։

— Թագաւորը ստորագրեց բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն անուանումը։ Պ. Սան-Լուիս Մատրիտի կառավարիչ անուանուեցաւ եւ Պ. Ռէնիւէլ՝ տնօրէն հաղորդակցութեանց։

ՔՈՆԿՕ

Անգլիական հիւպատոսին տեղեկագիրը. — Խոշտանգումներու լուսանկարներ. — Սխալ մեկնութիւններ։

Պրիւքսէլ, 8 դեկտ. — Ֆիլիփվիլ շոգենաւը որ Քոնկոյէն կը դառնար եւ այս իրիկուն Անվէրս ժամանեց, տեղեկութիւններ կը հաղորդէ անգլիական հիւպատոսին ուղեւորութեանը վրայ։ Ինչպէս յայտնի է, այդ հիւպատոսին տեղեկագիրը մեծ աղմուկ յարոյց Անգլիոյ մէջ, Հիւպատոսը որ Պոմա կը բնակի, այցելեր է Լուլոնկա, եւ լուսանկարները առեր է այն բնիկներուն որոնք անգթօրէն խոշտանգուած էին։ Իր տեղեկագրին մէջ կ'ամբաստանէ Լուլոնկայի գործակալը։ Սակայն Պոմայի դատաւոր Պառցօ մանրակրկին կատարած քննութեամբ հաստատուած է որ անգլիական հիւպատոսին առաջ բերած իրողութեանց պատասխանատուն այդ գործակալը չի կրնար ըլլալ։ Տեղեկագրուած խոշտանգումները, արդարեւ, եւրոպական խուզարկութեան ճամբորդներէն առաջ կատարուած են՝ բնիկներու զանազան ցեղերուն միջեւ տեղի ունեցած պատերազմներու պահուն։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Պ. տ'Էսթուռնել տը Քոնսթանի նամակը. — Առաջարկ մը. — Ամերիկայի խորհրդարանականներու Ֆրանսա այցելութիւնը։

Ուաշինկթըն, 8 դեկտ. — Նիւ-Եորք Հէրըլտի այս առաւօտեան թիւին մէջ հրատարակուած նամակ մը, որ Պ. տ'Էսթուռնել տը Քոնսթանի կողմէ գրուած էր, մեծ ընդունելութիւն գտաւ հոս։ Պ. տ'Էսթուռնել տը Քոնսթան կը հրաւիրէ Մ. Նահանգաց Խորհրդարանի անդամները այցելութիւն տալ իրենց Ֆրանսայի պաշտօնակիցներուն։ Այս առաջարկը ընդհանուր ուշադրութեան առարկայ դարձաւ։ Երեսփ. Ժողովին նախագահ Պ. Քէնըն յայտարարեց. «Այս նամակը սիրալիր բարեկամութեան զգացումներ կը ներշնչէ, զորս չէ կարելի անտեսել. Խնդիրը լրջօրէն նկատառութեան պիտի առնուի։ Չկայ Խորհրդարանի անդամ մը որ համոզուած չըլլայ թէ Ֆրանսայի մէջ ամէնէն փութկոտ ընդունելութիւնը պիտի գտնենք եւ մեր այցելութիւնը անժխտելիօրէն սա արդիւնքը պիտի ունենայ, որ է ալ աւելի բարւոքել երկու երկիրներուն միջեւ գտնուած յարաբերութիւնները։» Հաւանական չէ որ Խորհրդարանին յանձնաժողովները օտար երկիրներ այցելեն։ Դեռ տարի մը առաջ, Ծերակոյտին եւ Երեսփ. Ժողովին յանձնաժողովները ճամբորդութիւն մը ըրին աշխարհին շուրջը։ Խորհրդարանին բոլոր անդամները չեն կրնար Ֆրանսա երթալ ամենքն ալ, նախագահական յառաջիկայ ընտրութեան պատճառաւ, բայց ոչ մէկ բան արգելք կ'ըլլայ բազմաթիւ անձերէ բաղկացած պատուիրակութիւն մը ղրկելու։»

ՀԷՐՊԷՐԹ ՍՊԷՆՍԷՐ

Վերջին վայրկեանները. — Ֆրանսայի բարեկամ մը. — Պատուանշաններու եւ տիտղոսներու նկատմամբ անտարբերութիւն։

Լոնտոն, 8 դեկտ. — Անգլիոյ նշանաւոր իմաստասէր Հէրպէրթ Սպէնսէր, այս առաւօտ, ժամը չորսուկէսը քառորդ անցած մեռաւ։ Մինչեւ երէկ իրիկուան ժամը ինը քան անցած, պահած էր իր մտքի պայծառութիւնը. այս առաւօտ մեղմօրէն շիջաւ։ Սպէնսէր ութսուն երեք տարեկան էր. քանի մը տարիէ ի վեր՝ առողջութիւնը խանգարուած ըլլալով Մարի Պրայթն քաշուեցաւ, Անգլիոյ հարաւային կողմը, որուն մեղմ կլիման ապահովաբար երկարեց իր կեանքը։ Քանի մը օր առաջ հիւանդացաւ ծանրապէս, եւ իր վիճակը անյոյս էր։ Հիւանդութեան առաջին օրերէն սկսեալ, առաջնակարգ դաշնակահար մը ամէն օր կը զբօսցնէր իմաստասէրը, զանազան եղանակներ ածելով, Կունոյի կտորներէն առաւելապէս, որուն Ավէ Մարիան իր սիրական եղանակն էր։ Անգլիոյ մէջ կ'ըսեն թէ Վիքթորիա Թագուհիին շրջանին ամենէն նշանաւոր գիտունը կ'անհետանայ։ Արդարութիւնը կը պահանջէ որ իր մահուան առթիւ ուղղուի սխալ մը, որ բաւական ընդհանրացած է։ Ցաճախ կ'ըսուի թէ Տարվին եղած է բարեշրջութեան գաղափարը պարզողը։ Ճշմարտութիւնը սա է որ՝ Հէրպէրթ Սպէնսէր, Տեսակներու ծագում՝ բնական ընտրութեամբ գործին հրատարակութենէն եօթը տարի առաջ, պարզած էր բարեշրջութեան տեսութիւնը։ Բազմաթիւ գիտուններու կարծիքին նայելով, Սպէնսէր եղած է Տարվինի վարպետը եւ ոչ թէ աշակերտը։ Ֆրանսա մեծ բարեկամ մը կը կորսնցնէ յանձին Սպէնսէրի։ 1870ին ջերմապէս պաշտպանեց տկար դատը։ Ֆաշոտայի միջադէպի միջոցին Սպէնսէր Ֆրանսացիներուն կողմն էր։ Անգլօ-ֆրանսական մերձեցումն ալ վերջին ժամանակներու ամէնէն բարեբաստիկ իրողութիւններէն մէկը կը համարուէր, մեծ իմաստասէրին կողմէ։ Սպէնսէր բնաւ չէր ծածկեր Ֆրանսայի նկատմամբ զգացած իր բարեկամութիւնը։ Բանից յայտարարած է. «Ֆրանսացիները եղան որ առաջին անգամ եւ լաւագոյն ըմբռնեցին զիս»։ Իր բոլոր գործերը ֆրանսերէնի թարգմանուած են ամբողջովին, գերմաներէնի եւ ռուսերէնի մեծ մասամբ, մէկ քանին իտալերէնի, սպաներէնի եւ հոլանտերէնի։ (Մէկ հատն ալ հայերէնի, դաստիարակութեան վրայ, Ե. Գ. Մըրմըրեանի թարգմանութեամբ)։ Սպէնսէր ամուրի մեռաւ, եւ պատուանշան մերժած է։ Ազնուականի տիտղոսը, Վիքթորիա Թագուհիին կողմէ շնորհուած, չէ ընդունուած Սպէնսէրի կողմէ։ Դարձեալ մերժեց թղթակից ըլլալ Բարիզի բարոյական եւ քաղաքական գիտութեանց Ակադեմիին։ Նոյն մերժումը Գերմանիոյ կողմէ տրուած Ա. Ժամանակ Պատուանշանին։ Սպէնսէր ո՛չ եւ է հիւանդութիւն չունէր. իր մահը ծերութեան արդիւնք է։ Կենդանի ազգական չունի։ Մարմինը պիտի թաղուի Կոլտըրս Կրին Գերեզմանատան մէջ։

ԹՈՒՆԱՒՈՐՈՒՁ ԿԻՆԸ

Երկու սիրահարներու ոճիրը. — Շոգենաւային Ընկերութեան քօմիսէրին կինը եւ դատաւորի մը զաւակը. — Սիւպլիմէ թունաւորում։

Մարսիլիա, 8 դեկտ. — Դժբախտական ոճիր մը երեւան հանուեցաւ, որուն խառնուած են Մարսիլիացի երկու պատուաւոր ընտանիքներ։ Ընտանիքի զաւակ մը երէկ ձերբակալուեցաւ, իր սիրուհիին ամուսինը թունաւորած ըլլալու ծանր ամբաստանութեամբ։ Քանի մը օր առաջ, ոստիկանական դատարանը անանուն նամակ մը կ'ընդունէր, որով կ'իմացնէին թէ Մէսաժըրի Մարիթիմ ընկերութեան քօմիսէր Պ. Մասոյի մարմինին վրայ դիազննութիւն մը եթէ կատարուէր, հաւանօրէն պիտի գոյացուէր թէ թունաւորուած էր ան։ Այրին՝ տիկին Մասոյի տանը խուզարկութիւն կատարուեցաւ, որուն շնորհիւ երեւան հանուեցաւ նամակ մը, ստորագրուած կնոջ սիրահարին կողմէ։ Այդ նամակին մէջ սիրահարը ո՛ր կերպով կ'ըսէր թէ ամուսինը ազատելու լաւագոյն միջոցն էր՝ թունաւորել զայն սիւպլիմէ քորոզիֆով։ Տիկին Մասօ անմիջապէս ձերբակալուեցաւ։ Իրիկուան ալ, ընդհանուր դատախազը կ'երթար երիտասարդ սիրահարին բնակարանը եւ կը ձերբակալէր զայն։ Սիրահարը որդին էր Մարսիլիոյ նախաքննիչ դատաւորին Պ. Հիւպաքի։ Հարցաքննուելով՝ անոնք յայտարարութիւններ ըրաւ, որոնք կասկած չեն ձգեր իր յանցաւորութեան վրայ, առանց խոստովանութիւններ ընելու սակայն։ Այս գործը որ կարծես եղածէն չափ զգացուն կը պատմուի, մեծ աղմուկ հանեց։ Պ. Մասօ կեանքը ապահովագրած էր ի նպաստ իր կնոջ։ Հետեւաբար գործը կը կորսնցնէ իր սիրային հանգամանքը եւ շահու վրայ կը դառնայ։ Բայց դեռ որոշ բան մը չկայ։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՎԻԷՆՆԱ, 12 դեկտ. — Աւստրիոյ Ազգաց Ժողովը իր այսօրուան նիստին մէջ, նախարարապետ տոքթ. Ֆոն Քէրպէրի եւ առեւտրական Վինտիշկրէց իշխանին յայտարարութիւններէն ետքը, մեծամասնութեամբ ցոյց մը ըրաւ ի նպաստ բանակին միութեան եւ հաւաքականութեան. Նաեւ վեհապետական անդրդուելի իրաւունքներուն համար բանակին վերաբերեալ խնդրոյն մէջ։ Խորհրդարանին նիստերը յետաձգուեցան Ծնունդի արձակուրդին հետեւանքով։

ՊԷՐԼԻՆ. — Խորհրդարանը երկրորդ ընթերցումով ընդունեց՝ Անգլիոյ հետ կնքուելիք առեւտրական առժամեայ պայմանագրութեան վերաբերեալ ծրագիրը։

— Գերմանիոյ կայսրը եւ կայսրուհին, այսօր, ներկայ գտնուեցան արքայական Թատրոնին մէջ տրուած Թատերական ներկայացումին։ Հանդիսականները եռանդագին ողջունեցին կայսրը եւ կայսրուհին։

ԲԱՐԻԶ. — Ելմտական յանձնաժողովին այսօրուան նիստին մէջ արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ ընդարձակօրէն պարզեց իր քաղաքականութիւնը, մասնաւորաբար վեր առնելով անոր էապէս խաղաղասիրական հանգամանքը. Նաեւ գոհունակութիւն յայտնեց Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի մերձեցումին համար։

ՔՈՊԷՆՀԱԿ. — Քրիսթիան Թագաւորը դեկտ. 16ին Կմունտէն պիտի մեկնի՝ Գըմպըրլէնտի դուքսին եւ դքսուհիին արծաթէ հարսնիքին ներկայ գտնուելու համար։ Պէրլինէ անցնելուն պահ մը կանգ պիտի առնէ։

ՊԷՇԹԱ. — Քոշութի կուսակցութիւնը որոշեց յայտարարութիւն մը ուղղել հունգարական ազգին՝ բացատրելով թէ ինչ պատճառներով ետ կեցած են իրենց խափանարար ընթացքէն, նաեւ թուելով ձեռք բերուած զիջողութիւնները եւ յարելով թէ այս պահուս անկարելի է բանակին մէջ հրամանները հունգարական լեզուաւ տալու ծրագիրը ընդունել տալ։

ՎԻԷՆՆԱ. — Ֆրանց-Եօզէֆ կայսրը երէկ մասնաւոր ունկնդրութիւն մը շնորհեց Բելկրատի աւստրօ-հունգարական դեսպանին եւ Կ. Պոլսոյ աւստրօ-հունգարական դեսպանատան կցորդ Կիւլ Ֆոն Կիլլինկէն գնդապետին։

ՊԷՇԹԱ. — Նախարարապետ Թիցա կոմսը, կաթոլիկ կուսակցութեան պետերուն հետ երկար խորհրդակցութիւն մը կատարելէ ետքը, կարգադրութեան մը յանգեցաւ, որուն արդիւնքը եղաւ խափանարար ընթացքին մէկ կողմ թողուիլը։

ԼՈՆՏՈՆ. — Րիօ Ժանէյրոյէն կը հեռագրեն թէ Պրազիլիոյ կառավարութիւնը, շատ գոհ ըլլալով այն պարագայէն, որով Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովը մերժեց սուրճի վրայ նոր տուրք մը դնելու առաջարկութիւնը, ետ կեցաւ ֆրանսական ապրանքները հարիւրին յիսուն յաւելուածական մաքսի մը ենթարկելու ծրագրէն։

ՀՌՈՄ. — Կը հերքուի Միլանի թերթի մը հրատարակած զրոյցները Պապին առողջական վիճակին նկատմամբ։ Պիոս Ժ. տաքի թեթեւ յօդացաւ մը ունեցաւ, որ հիմա անցած է։

ՄԻԼԱՆ. — Այսօր կատարուած արտադրութեան փորձերով կարելի եղաւ Բարիզէն Միլան տասնեւչորս ժամէն երթալ։

ԼՈՆՏՈՆ. — Թօքիօյէն կը հեռագրեն թէ Ռուսիա կատարեալ գոհացում պիտի տայ Ճաբոնի՝ Քորէայի խնդրոյն նկատմամբ։ Մանչուրիոյ խնդիրը առկախ պիտի մնայ։

— Ինչպէս կը գուշակուէր, Ճաբոնի Խորհրդարանը լուծուեցաւ։

ԲԱՐԻԶ. — Սիամի արեւելեան սահմանագլուխին վրայ միջադէպեր կը վախցուի բնիկներու եւ Ֆրանսացիներու միջեւ։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ. — Մ. Նահանգները պիտի հաւանին իրաւարարութեան դիմել՝ Քոլոմպիոյ պարտքին Բանամայի մասնակցութեան խնդրոյն համար։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Պարսից Շահը արտօնեց քիչ ատենէն ուխտագնացութիւն մը կատարել Պարսկաստանի նուիրական քաղաքներուն մէջ. Նախ Քում եւ յետոյ Մէշէտ պիտի երթայ՝ զանազան գերեզմաններ այցելելու։

ՔԷՕԼՆ. — Քէօլնիշէ Ցայթունկ խօսելով խոշոր ջրանցքի մը շինութեան վրայ՝ որ Սեւ Ծովը պիտի միացնէ Պալթիկ Ծովին, այդ ձեռնարկութիւնը կատարելապէս իրականալի կը գտնէ Ռուսիոյ համար, վասն զի հողագործներու ընդդիմութեանը պիտի չհանդիպի, ինչպէս եղաւ Գերմանիոյ համար. Նաեւ Ռուսիոյ զինուորական տեսակէտով ալ մեծապէս պիտի օգտուի, վասն զի նաւային զօրութեան կարեւորութիւնը պիտի աւելնայ։

ՊԷՐԼԻՆ. — Աթէնքի լրագիրները կ'ըսեն թէ Գերմանիոյ կայսրը եթէ Միջերկրականի մէջ ուղեւորութիւն մը կատարէ, անշուշտ մէկ քանի օր պիտի մնայ Աթէնքի մէջ։

— Վիլհէլմ կայսեր անդրանիկ որդին՝ Ֆրէտէրիք Վիլհէլմը նշանուեր է Գըմպըրլէնտի դքսուհիին երրորդ աղջկանը հետ։ Դքսուհին թոռն է Տանիմարքայի Քրիսթիան Թագաւորին։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Միւշիրութեան աստիճան տրուեցաւ Վեհ. Սուլթանին փեսաներուն՝ Ֆէրիտ Ահմէտ Ջէլալէտտին, Խալիլ, Նուրէտտին եւ Քէմալէտտին փաշաներու եւ Պալատի աստիճան՝ Մէհմէտ պէյի։

— Իւլայի երկրորդ աստիճան՝ Փոստաբանդին հաշուակալ Խայրէտտին պէյի։ Միւթէմայիզի աստիճան՝ Էսկիշէհիրի երեւելիներէն եւ առաջնակարգ վաճառականներէն Թէվֆիգ էֆ.ի։ Սանիէի աստիճան՝ հիւպատոսական գործոց քննիչի օգնականներէն Շէվքէթ պէյի։

— Եվգաֆի նախարարութեան Խորհուրդին անդամ անուանուեցաւ Գարասիի Եվգաֆի հաշուակալ Խալիտ պէյ։

— Ակնազարդ Մէճիտիէ պատուանշանը տրուեցաւ Վեհ. Սուլթանին փեսայ Մէհմէտ պէյի։ Ակնազարդ Օսմանիէ՝ քաղաքային պաշտօնեաներու յանձնաժողովին անդամ Հիւսէին Համիտ պէյի։ Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ որբերու ընդունարաններուն վարչական Խորհուրդին անդամ Խալիտ էֆէնտիզատէ Իպրահիմ Սամի էֆ.ի։ Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Մանասդըրի ռազմական հիւպատոս Պ. Օկիւսթ Բրալի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Այտընի նահանգին Տէֆթէրխանէի տնօրէն Սիւլէյման Շէվքէթ պէյի։

— Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ Բրուսի գործարանին ռազմական շինութեանց տնօրէն Պ. Տիրէքէրի կնոջ։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐԸ. — Նոյեմ. 16ին երեք աւազակներ յարձակեր են Տէրվէն Թէբէի վրայ, սակայն անոնց մէկը ձերբակալուեր է։

— Մէնլիքի գաւառակին Նովէ գիւղէն Նովան Վանկէլ եւ Րէնէ գիւղէն Բանօթարթին նոյեմ. 17ին իրենց զէնքերով անձնատուր եղեր են։

— Ծումայի Պալայէն տասնըմէկ եւ նոյն գաւառակին Զելեբիշէ գիւղէն ինը հոգի, որոնք փախած էին, վերադարձեր ու ներողութիւն խնդրեր են։

— Սէլանիկի լրագիրները կ'ըսեն թէ Տօյրանի շրջակայքը աւազակներու խումբ մը երեւան ելած ըլլալով, զինուորներու ջոկատ մը ղրկուեր է անոնց դէմ։ Ընդհարման պահուն աւազակներէն ոմանք սպաննուեր եւ ոմանք ալ փախեր են։

— Այն Պուլկարներէն որոնք աւազակներու միացած են, այս շաբթու եւս Ծումայի Պալա գաւառակէն քսան եւ Մէնլիք գաւառակէն ալ եօթը հոգի տեղական կառավարութեան անձնատուր եղեր են։

— Պուլկար խռովարարներու Թելադրութիւններուն խաբուելով Արեւելեան Ռումէլի փախած անձերէն Իվլէէ գիւղէն տասը եւ Թըրնովա գիւղէն 21 անձ, ընդամէնը երեսունըմէկ հոգի, նոյեմ. 1 էն 15, գիշերով յայտնուած եւ իրենց տեղերը վերադարձած են։

— Կէրքով անուն անձը որ անցեալները սպաննուած Բանչէվ աւազակին տեղ աւազակապետութիւնը ստանձնած եւ շատ մը ոճիրներ գործած է, Բէջրիքի մէջ ձերբակալուեր ու բանտարկուեր է։

— Գալլօ Պոյըրը գիւղի շրջակայքը պուլկար աւազակներ հարիւր երեսուն չափ անասուններ յափշտակեր են եւ իրենց վրայ ղրկուած զինուորական գունդին ալ դիմադրեր են զէնքով, որով զինուորները փոխադարձաբար պատասխանելով բնաջինջ ըրեր են այդ աւազակները։ Գողցուած անասուններն ալ ամբողջովին ետ առնուելով, իրենց տէրերուն վերադարձուեր են։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, շրջաբերական կոնդակ մը յղած էր Ռումէլիի նահանգաց մետրապոլիտներուն՝ միշտ ուշադիր ըլլալ, որպէս զի յոյն հասարակութիւնը բնաւ չենթարկուի պաշտպանութեան չարիքին եւ օգտուի կայսերական կառավարութեան շնորհներէն եւ ձեռք առնուած օգտակար միջոցներէն։ Սինոդին չորեք օրուան նիստին մէջ կարդացուեցան այդ մետրապոլիտներուն պատասխանները՝ ծանուցանող թէ Պատրիարքարանին հրահանգին համաձայն ընթանալու պատրաստ եղած են իրենց թեմերուն մէջ եւ թէ յոյն հպատակները, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին իրենց գործերը կը շարունակեն կատարել ապահովութեամբ եւ անդորրութեամբ։

ՄԱՆԱՍՏԸՐԻ նահանգին մէջ շինութիւնները աւարտած 2969 բնակարաններէն զատ, այս անգամ ալ կեդրոնական գաւառակին մէջ 127, Քէսրիէ գաւառակին մէջ 408 Գէօրճովայի մէջ 30 եւ Ֆլօրինայի մէջ 19 բնակարաններ եւս շինուած են։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարար Աբտիւրրահման փաշա հիւանդ ըլլալով երէկ չկրցաւ ներկայ գտնուիլ Նախարարաց Խորհուրդին։

ՌԱՂԸՊ ՓԱՇԱ, սենեկապետ եւ Կայս. Պալատան երկրորդ թարգմանիչը, որ հիւանդ էր, առողջացած ըլլալով երէկ Կայս. Պալատ գնաց եւ հիւանդութեանը միջոցին ցոյց տրուած Կայս. հոգածութեան համար երախտագիտութիւն մատուցեց։

ԱՅՏԸՆԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ. — Վեհ. Սուլթանը գնահատելով Այտընի կուսակալ Քեամիլ փաշայի հաւատարմական ծառայութիւնները, բարեհաճեցաւ Իր Կայս. բարեհաճութիւնը հաղորդել տալ։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ աւստրօ-հունգարական գաղթականութիւնը որոշեց մասնակցիլ դեսպան Պարոն Ֆոն Քալիչէի դիւանագիտական ասպարէզը մտնելու յիսնամեակի յոբելեանին որ դեկտ. 17/30ին պիտի կատարուի։ Գաղթականութիւնը պատուիրակութեան մը միջոցաւ իր շնորհաւորութիւնները պիտի մատուցանէ դեսպանին։

ԿԱՅՍ. ԲԱՆԱԿԸ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայեց կրկնապատկել զօրաբանակներու մէջ գտնուող հեռագրական գումարտակներու թիւը եւ Գ. զօրաբանակինը (Մանասդըր) վերածել չորս գումարտակի։ Հարկ եղած գործիները շուտով պիտի գնուին եւ զինուորները հիմակուընէ պիտի մարզուին։ Կայս. Իրատէն հրամայեց նաեւ գնել Մարքոնի դրութեամբ անթել հեռագրի գործիք մը եւ մասնագէտներու յանձնաժողովի մը ներկայութեանը փորձեր կատարել, որպէս զի անթել հեռագրի դրութիւնը ընդունուի կայս. բանակին մէջ։

ԱԹԷՆՔԻ սուլ. դեսպան Րիֆաթ պէյ, անցեալ երեքշաբթի, տեսակցութիւն մը ունեցեր է նախարարապետ Պ. Ռալլիի հետ։ Պ. Ռալլի յետոյ խորհրդակցեր է Եորկիոս Թագաւորին հետ։ Իրիկուան կողմ Րիֆաթ պէյ նորէն տեսակցեր է Պ. Ռալլիի հետ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԲԱՆԱԿԸ. — Պուլկարիոյ նախարարաց Խորհուրդը, կ'ըսէ Մօնիթէօռ, կ'ուսումնասիրէ հետեւակներու պահեստի տասերկու զօրագունդերը գործօն զօրագունդերու վերածելու ծրագիրը, որ քանի մը օրէն Սոպրանիէին պիտի ներկայացուի։ Այդ կերպով բանակին թիւը քառասունըչորսէն յիսունըվեց զօրագունդի պիտի բարձրացուի։

ՀՈՎԱԼՑՎԷՐՔԷ ՆԱՒԱԳՈՐԾԱՐԱՆԸ. — Քիլի (Գերմանիա) Հովալցվէրքէ նաւագործարանին հիմնադիր ու պետ Պ. Ժ. Հովալտ եւ որդին՝ նոյն նաւագործարանին առաջին ճարտարագէտը, շաբաթ օր Կ. Պոլիս ժամանեցին Արեւելեան ճեպընթացով։ Ինչպէս յայտնի է, այդ նաւագործարանը նաւերու շինութեան համար առաջարկութիւններ ըրաւ թէ՛ ծովային նախարարութեան եւ թէ Շիրքէթի Խայրիէին։ Պ. Հովալտի Կ. Պոլիս գալը, անշուշտ, մղում մը տալու համար է այդ առաջարկութեան։ Գերմանական արշաւախումբ մը հարաւային Բեւեռ տանող Կաուս նաւը որ Քիլ վերադարձաւ, նոյն նաւագործարանին կողմէ շինուած է։

ՖԵՆԵՐԻ ՄԱՅՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ հոգաբարձութիւնը կարգ մը որոշումներ տուած է դասաւանդութեանց վերակազմութեանը համար։ Դասերու ժամերը աւելցուած ըլլալով, թուաբանութիւնը եւ ֆրանսերէնը աւելի ընդարձակ կերպով պիտի աւանդուին։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատան պաշտօնակալ՝ Պ. Կօրսու, ուրբաթ օր Պիրէէն ուղեւորեցաւ, յաջորդելու համար Լա Մուէքի, երկրորդ պաշտօնակալը, որ Պիրէէն կը դառնայ, շաբաթ օր Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց։

ՏՈՅՉԷ ՊԱՆՔԻ տնօրէն Պ. Կըվիննէր, որ Կ. Պոլիս եկած է, վաղը պիտի նախագահէ Պաղտատի երկաթուղիին վարչական Խորհուրդին։ Պ. Կըվիննէր չորեքշաբթի Պէրլին պիտի դառնայ։

ՀԱՑԻ ԳԻՆԸ. — Հացագործներու արհեստակցութիւնը խնդրեց քաղաքապետութենէն աւելցնել հացին գինը, վասն զի ալիւրի գիներուն բարձրացումը անհրաժեշտ կ'ընէ այդ յաւելումը։ Քաղաքապետութիւնը քննութիւն կատարելով հաստատեց թէ ալիւրի գիները բարձրացած չեն եւ թէ որ եւ է պատճառ չկայ հացը սղցնելու, որով հացագործներուն խնդիրը մերժուեցաւ։

ՈՉԽԱՐԻ ՄԻՍԸ. — Վերջին շաբթուան Կ. Պոլիս բերուած ոչխարներու թիւն է 14,485, որոնց 6,300ը՝ գէվիրճէ, 7,900ը՝ գարաման եւ 285ը՝ մարրա։ Ասոնք անցեալ շաբթուան գիներով ծախուեցան։ Մսավաճառները կանոնաւորապէս ոչխար կը փոխադրեն, որով գիները նոյն վիճակին մէջ կը մնան։

ՔԱՐԻՒՂԻ ԽՆԴԻՐԸ. — Լօքալ Անցայկեր կ'իմանայ՝ քարիւղի միջազգային ընկերակցութեան մը կազմութեան բանակցութեանց համար թէ Պ. Ջէյմս Մաքքընզի, ամերիկեան սինտիքային եւրոպական ճիւղին պետը, ինչպէս նաեւ «Սթանտարտ օյլ Քոմբէնի»ի եւրոպական գործերուն ներկայ տնօրէնները, Լոնտոնէն Պէրլին ժամանեցին՝ իբրեւ ներկայացուցիչ նոյն ընկերութեան։ Սթանտարտ օյլ Քոմբէնի կ'աշխատի ամէն բանէ առաջ համաձայնութիւն մը գոյացնել Տոյչէ Բէթրօլէում Կէզէլշաֆթի հետ, որուն առաջարկած է՝ Ռումանիոյ քարիւղի գործին մէջ իր անդամակցութիւնը թողուլ եւ կամ համաձայնութեան մը յանգիլ, որպէս զի գերման հրապարակին վրայ մրցման առաջքը առնուի։ Մինչեւ հիմա Սթանտարտ օյլ Քոմբէնի կը մատակարարէր Գերմանիոյ սպառած քարիւղին հարիւրին ութսունը։ Մնացածը կու գար Աւստրիա-Հունգարիայէն, Ռուսիայէն եւ Ռումանիայէն։ Ժամանակէ մը ի վեր, սակայն, Սթանտարտ օյլ Քոմբէնի այնքան գործ չըներ, ուստի կ'աշխատի համաձայնութիւն գոյացնել ուրիշ արտադրողներու եւ գլխաւորաբար Տոյչէ Պանքի եւ Տրանսէօ Կէզէլշաֆթի հետ։ Եթէ այդ համաձայնութիւնը չգոյանայ, Սթանտարտ օյլ Քոմբէնի գիները պիտի իջեցնէ՝ մրցման դիմանալու համար։

ՔԻՄԱԼ ՊԷՅ, Այտընի նահանգին տէֆթէրտարը, հիւանդութեանը պատճառաւ հրաժարած է, Անոր պիտի յաջորդէ Պէյրութի նախկին տէֆթէրտար Իպրահիմ Էտհէմ պէյ։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ նահանգին ելմտական քննիչի պաշտօնը յանձնուած է, կ'ըսէ Սաբահ։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ. — Ինը իսլամ գաղթականներ՝ Վառնայէն, Քիւսթէնճէէն, Թուլճայէն եւ Երեւանէն ալ Քէօսթէնճէէն Կ. Պոլիս ժամանեցին։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.—Նոյեմ. 22էն 28 կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 221, որոնց 137ը՝ իսլամ (66 այր, 71 կին), 76ը՝ քրիստոնեայ (38 այր, 38 կին) եւ 8ը՝ հրեայ (3 այր, 5 կին)։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ կուսակալութիւնը գրեց հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան թէ Պրուսայի քաղաքին մէջ թրամուէյի գիծ մը հաստատելու մենաշնորհը եթէ իրականանայ՝ շատ օգտակար պիտի ըլլայ. հետեւաբար խնդրեց որ այդ մենաշնորհը ժամ առաջ տրուի։

Բ. ՋՈՐԱԲԱՆԱԿԻՆ (Նուրինէ) թնդանօթի մթերանոցները պիտի նորոգուին։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին ելմտական վարչութիւնը, եղած հարցումի մը պատասխանելով, ծանոյց թէ տասանորդի պարտամուրհակներն ալ պէտք է գրուին երաշխաւորութեան այն գիրերուն վրայ որոնք պատրաստուած են նոյն երկաթուղիին ծախքերուն ի նպաստ։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց մէյմէկ ամսաթոշակ վճարել կառավարական բոլոր պաշտօնեաներուն եւ քարտուղարներուն։

ՍԷՆ-ԼՈՒԻ արուեստահանդէսին վարչութեան անդամներէն Պ. Ալէքսանդր որ Կ. Պոլիս կը գտնուի, երէկ առտու արտաքին գործոց նախարար Թեվֆիք փաշայի պալատը երթալով տեսակցեցաւ Ն. Վսեմութեան հետ։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանը, առջի իրիկունը ճաշ մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցան Աւստրիոյ, Մ. Նահանգաց, Սպանիոյ եւ Շուէտ-Նորվէկիոյ դեսպանները եւլն.։

ՄՈՒՍՈՒԼԷՆ առնուած նոր տեղեկութեանց նայելով, Սիւլէյմանիէի շուկային մէջ Նոյմ. 7ին պատահած հրդեհէն այրեր են 4-500 խանութ եւ մեծաքանակ ապրանք ու արմտիք։ Ընդհանուր վնասը 30-40,000 ոսկի է։ Հրդեհին այդքան տարածուելուն պատճառն է նոյն պահուն փչող արեւելեան սաստիկ հովը եւ շէնքերուն դիւրավառ նիւթերէ բաղկացած ըլլալը։

ԳՈՐԾՈՒ գտնուող անգլիական սպաներէ ոմանք արտօնեցան որսորդութիւն կատարել Եանեայի նահանգին մէջ։

ՆԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ որոշեց որ հունձքերը վնասուած գիւղի մը բնակիչներուն փոխ տրուելիք գումարը որ մինչեւ հիմա երեք հարիւրական ղրուշ էր, աւելի չտանայ. Նաեւ հատուցման պայմանաժամը երկուքէն տասը տարուան բարձրանայ՝ տասը մասնավճարով իրենց պարտքը հատուցանելու պայմանով։ Միանգամայն ուշադրութիւն ըլլայ որ անոնց էական պէտքերը լաւ տեսակներէ գնուին։

ԱՏԱՆԱՅԻ կուսակալութիւնը տեղեկագրեց Բ. Դրան որ նահանգին մէջ պարապ հողերու վրայ գտնուած վայրի ձիթենիները պատուաստուին, պտղատու ծառերու տեսակը բարւոքուի եւ Սէհնայի վարժարանին մէջ շինութիւնները աւելի ընդարձակ պայմաններու մէջ կատարուելով, երկրագործներուն աժան գնով երկրագործական գործիքներ եւ այլն մատակարարուին։ Միանգամայն Սէյհան եւ Ճիհան գետերը խորունկցնելով նաւարկելի վիճակի վերածել, ջրանցքներու միջոցաւ դաշտերը ոռոգել, ծովեզերքներու եւ երկաթուղիի կայաններուն մօտ տեղերը խճուղիներ շինելով ու ընդարձակելով առեւտրական փոխադրութիւնները դիւրացնել, ճահիճները մաքրել եւ Գօզանի, Իչիլի ու Ճէպէլը Պէրէքէթի գաւառներուն մէջ վաչկատուն տեղերուն բնակութիւն հաստատել տալ եւ բնակարան ու հող յատկացնել անոնց։ Խնդիրը յանձնուած է պետական Խորհուրդին։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարութեան 1319 տարուան տուրքի ընկալագիրները՝ 12,000 տրցակ ու յարակից կարգ մը տոմարներ եւայլն անցեալ տարի օսմանեան ապարանի մը կողմէ տպագրուեցաւ 12,000 ոսկիի փոխարէն։ Յառաջիկայ տարուան համար վերջերս կատարուած նուազուրդին ատեն ապարանապետ Սէրվիչէն էֆ. 5990 ոսկիի սահմանեց այդ տպագրութիւն, որուն վրայ աւելցած են նաեւ անձնական տուրքի ընկալագիրները։ Կայս. Իրատէ մը վաւերացուցած ըլլալով այդ գործողութիւնը, Սէրվիչէն ապարանը առջի օրէն ձեռնարկեց տպագրութեան։

ՇԹԱԴՐԱՄ.—Իմթիազի ոսկի եւ արծաթ շքադրամները տրուեցան թնդանօթաձիգ արձանագրութեանց դիւանին տեսուչ Րիֆաթ պէյի եւ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան օգնական Սինապեան էֆ.ի։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Մալաթիայէն կը գրեն թէ Աղճէ Տաղ գաւառակին ժողովուրդէն Գարա Հասանի եղբայրը՝ Սիւլէյման, Ալինէօղլը Մուսթաֆա եւ Սամսարլը Գաւիթօղլը Համօ անուն աւազակները ձերբակալուեր են։

ՆԵՐՈՒՄ.—Հագիգաթ կը ծանուցանէ թէ Սիւլէյման անուն մարդ մը որ ութ տարի առաջ Պրուսայի շրջակայքը գործուած ոճրի մը համար տասնըհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուած էր, ներման արժանացաւ։

ՕՏԵՍԱՅԷՆ, երէկ, Կ. Պոլիս բերուեցան հեծելազօրքերու համար Ռուսիայէն գնուած ձիերէն ինըսունըինը ձիեր։

Պ. ՊԷՐԺԷ, Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին ֆրանսական պատուիրակը, որ Բարիզ կը գտնուի, վաղը Կ. Պոլիս կը ժամանէ՝ Պաղտատի երկաթուղիի գիծին վարչական Խորհուրդին գումարման ներկայ գտնուելու։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ վարչութեան շաբաթ օրը հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ութ օրէ ի վեր Հալէպի քաղաքին մէջ քօլէրայէ դէպք ու մահ չէ պատահած։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ. — Սէրվէթ հռչակուած սնանկութիւնները կը ծանուցանէ.— Սթավրի Բանտէլիտէս, դերձակ վաճառական, Գիւրքճի Խան, Մահմուտ Փաշա, Նոաքիմ Տիմիթրի, Անէսթի Իվանօղլը եւ Ընկերութիւն, պանիրի վաճառական, Եէմիշ Իսքէլէսի, թիւ 74։

ԵՐԷԿ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ. — Երէկ գիշեր ժամ 1ին Էրէնքէօյի մէջ նորակառոյց քէօշկէ մը հանուած փայտի տաշեղները բռնկելով այրեցան։

ԵՐԿԱՐԱՏԵՒ ՔՈՒՆ. — Իզմիրի Գարշը Եազըյի կողմէ Սալիհ անուն մարդ մը, անցեալ հինգշաբթի առտու ճաշէն եւ ծոմապահութեան ազդարար թնդանօթին արձակուելէն ետքը, պառկեցաւ եւ քնացաւ ուրբաթ օրը, գիշերը եւ վերջապէս արթնցաւ երկուշաբթի ցորեկ, այսինքն ութսունըհինգ ժամ քնանալէ ետքը։

ԴՐԱՄԱՐԿՂԻ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.—Օսմ. ապահովագրական Ընկերութեան Իզմիրի ճիւղին դրամարկղը կողոպտուեր է սա պարագաներու մէջ.—Դրամարկղը գիշերը գողցուած է, վասնզի առտուն նոյն ճիւղը բացուած ատեն պաշտօնեան տեսնելով փոքր դրամարկղը անյայտացած է, եւ իսկոյն իմաց տուեր է տնօրէնին ու ոստիկանութեան։ Դուռը բռնի բացուած չէր, այլ բանալի յարմարցուած էր։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կատարեր է. այդ տեղին դէմը բնակող ընտանիք մը յայտարարեր է թէ նոյն գիշերը երկու հոգի կառքով այդ ճիւղին առջեւ երթալով բանալիով դուռը բացեր, ներս մտեր եւ քիչ վերջը դրամարկղ մը վրկած մեկներ են։ Այդ ընտանիքը յայտարարեր է թէ կարծելով որ ատոնք նոյն տեղին պաշտօնեաներէն են, ձայն չեն հաներ։ Դրամարկղին մէջ յիսուն ոսկի եւ կարեւոր թուղթեր կային։

ՈՒՐԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒՆ Հանրային Պարտքի վարչութեան պաշտօնեաներէն Պ. Պ. Ասիմաքօբուլօ, Բօցաքի, Բիւրաթէր եւ Անթիբա Սիրքէճիէն մակոյկով Ղալաթիա երթալու ատեն, անոնցմէ Պ. Անթիբա մակոյկին մէջ ցատկեց, որով մակոյկը շրջեցաւ եւ ամէնքն ալ ծովը ինկան, բայց շուտով ազատուեցան։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.—Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչ. Խորհուրդը կը ծանուցանէ ամէնուն թէ, 1881 դեկտ. 8/20ի Կայս. Հրովարտակին Ե. յօդուածին 5րդ համարին տրամադրութեան համաձայն, ջնջուած կը նկատուին բոլոր կտրօնները որոնք չեն գանձուած իրենց պայմանաժամին աւարտելէն մինչեւ վեց տարի ետքը։ Հետեւաբար պայմանաժամը 1898 մարտ 1/13ին աւարտող 29 թիւ կտրօնները եթէ մինչեւ 31/13 մարտ 1904 գանձուած չըլլան, Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան։ 1—12

⁂

Հանր. Պարտքի Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ 4% բրիօրիթէ պարտաթուղթերէն ունեցողներուն թէ, 1890 ապրիլ 15/27ի Կայս. հրովարտակին ԺԴ. յօդուածին համաձայն, ջնջուած պիտի նկատուին բոլոր այն կտրօնները, որոնք չեն գանձուած իրենց պայմանաժամին աւարտելէն մինչեւ վեց տարի ետքը։

Հետեւաբար նոյն պարտաթուղթերուն թիւ 15 կտրօնները, որոնց պայմանաժամը աւարտած է 1898 մարտ 1/13ին, Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան, եթէ գանձուած չըլլան մինչեւ 31/13 Մարտ 1904։ 1—12

Կ. Պոլիս, 29)12 դեկտ. 1903

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ՄԻԱՑԵԱԼ ՕՍՄ. ՓՈԽՈՒՆԱԼ ՊԱՐՏՔԻ

Երկաթուղիի պարտաթուղթերու կտրօնի թերթին անջատումը

Օսմ. Կայս. Պանքան, Ղալաթիոյ մէջ, սովորական ամէն օր պիտի ընդունի, բաց ի ուրբաթէ, ժամ 10էն մինչեւ իրիկուան ժամ 3, իրեն ներկայացուելիք երկաթուղիի պարտաթուղթերը՝ կտրօնի թերթին անջատման եւ երկու ֆր. փոխարժէքին գանձման համար։ Այդ պարտաթուղթերուն հետ պէտք է ներկայացուին թուագրեալ պորտորաներ, կրկին օրինակ եւ կարելի եղած ճշդութեամբ պատրաստուած։ Անընթեռնելի կամ աւրուած եւ նորէն գրուած թուանշաններ պարունակող պորտորաները պիտի մերժուին։ Պորտորաները պէտք է թուական ունենան եւ օրինաւոր կերպով ստորագրուած ըլլան։ Հասցէին հետ պէտք է պարունակեն նաեւ ներկայացնողին անունը ու մականունը։ Պանքան ներկայացնողներուն տրամադրութեանը տակ կը դնէ պորտորայի օրինակներ։ Պաշտօնեաները պիտի պատրաստեն պորտորոն, երբ ներկայացնողը կարող չըլլայ։ Պարտաթուղթերու յանձնումին փոխարէն պանքան անուանական ստացագիր մը պիտի տայ՝ ցոյց տալով այն պայմանաժամը որու միջոցին Պանքան պիտի կատարէ ներքին գործողութիւնները ու ճշդումը։ Այդ ճշդումը կատարուելէ յետոյ իրենց տէրերուն սովորական պայմաններով ետ պիտի տրուին այն պարտաթուղթերը որոնք վիճակահանութենէ չհանած են եւ կամ անվաւեր։ Որոշուած պայմանաժամը աւարտելէն ետքը Պանքան այդ ստացագիրներուն ներկայացնողներուն տրամադրութեանը տակ պիտի դնէ երկաթուղիի պարտաթուղթերը՝ կտրօնի թերթը անջատուած, ինչպէս նաեւ իւրաքանչիւր պարտաթուղթի համար երկու ֆր.ի փոխարժէքը։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պուլկարաց Էկզարք Տ. Յոսիփ Սրբազան երէկ Գումգաբու երթալով, այցելեց Մայր Եկեղեցին եւ յետոյ Պատրիարքարան եկելով՝ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ս. Պատրիարքին հետ։

—Երուսաղէմի գործերուն համար կազմուած Վարչական Յանձնաժողովը այս առաւօտ իր երրորդ նիստը ըրաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին։ Ներկայ էին բոլոր անդամները, բաց ի Տ. Վահրամ արքեպս. Մանկունիէ։

—Վաղը Նպաստից Յանձնաժողովը, չորեքշաբթի Խառն Ժողովը եւ հինգշաբթի Սանասարեան Վարժարանի Խնամակալութիւնը ի նիստ գումարուելու հրաւիրուած են։

—Դպրաց շապիկներու նորոգութեան առթիւ, երէկ, Ս. Պատրիարքը հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատոյց Մայր եկեղեցւոյ մէջ, Թավշանճեան եւ Էգնաեան էֆ.ներու ննջեցելոց հոգւոյն համար։ Նորոգուած եւ ի նորոյ շինուած բոլոր շապիկները հագած էին դպիրները, իրենց գլուխ ունենալով դպրապետը՝ որ հագած էր Գազազ Յարութիւն Ամիրայի թաւշեայ շապիկը։ Ժամերգութեանց ներկայ էին նաեւ Մայր Վարժարանի երկսեռ աշակերտները, շուրջ 300 աղջ. որոնք երգեցին «Փառք ի բարձունս»ը ինչպէս նաեւ պատարագի միջոցին երգուած «Հայր Մեր»ը։

Ս. Պատրիարքը օրուան հանդէսին վրայ քարոզ մը խօսելով, ըսաւ թէ այս տաճարին նորոգութենէն վերջը, որ տեղի ունեցաւ Սմբատեան հանգուցեալ Մանուկ էֆ.ի նուիրատուութեամբ, պէտք էր նաեւ եկեղեցին զարդարանքներէն մին կազմող շապիկներու նորոգութիւնը, եւ այն ալ տեղի ունեցած է շնորհիւ Թավշանճեան եւ Էգնաեան էֆ. ներու. Ն. Սրբազնութիւնը յիշելով թէ նախնեաց աւանդութիւնն է որ ամէն քրիստոնեայ կը փափաքի ունենալ եկեղեցւոյ մէջ նուէր մը, ինչ ալ ըլլայ, շարունակեց. «Եկեղեցւոյ զարդարանքը քրիստոնէին պարտաւորութիւնն է, եւ յիշատակ մը ունենալ եկեղեցին մէջ Աստուածային պաշտամանց ունեցած զգացումներուն մէկ արտայայտութիւնն է։ Ամէն նուէր իր յիշատակն ունէր. մեր ամէնօրեայ աղօթքներուն մէջ կը յիշենք եկեղեցւոյ երախտաւորները, պտղատուները եւն։ Եկեղեցին մէջ զարդերն ալ ունին իրենց տեղը։ Հոգելոյս Պէզճեան Ամիրան որ Հայ եկեղեցին մեծ բարերարն է, ոչ միայն առանձին հոյակապ եկեղեցւոյ մը շինութեան աշխատած, այլ եւ անոր մէջ աւելցուցած էր զարդարանքները, շապիկներ եւն.։ Բայց անկէ ի վեր անցան ժամանակներ, մաշեցան անոնք, ինչպէս տաճարը որ վերջերս նորոգուեցաւ։ Դպրաց Դասը ունէր իրեն համար շապիկներու ճոխութիւն մը որ շատ տեղ չի գտնուիր. ժամանակը մաշեցուցած էր անոնք ալ, ինչպէս նաեւ մաշեցուցած էր կեանքը անոնց որ այդ շապիկները հագած էին նոյն իսկ քանի մը սերունդ. ուստի այդ մաշուածները նորոգելու համար յիշեցինք այնպիսի անձեր որոնք իրենց պատանեկութեանը ատեն իրենք ալ հագած էին այդ շապիկները եւ փառաւորուած զգացած։ Անոնք մէկ մէկ բախտաւոր տղայք, կրնային իրենց բարեպաշտական յիշատակը նորոգել։ Էգնաեան եւ Թավշանճեան տուին մեզ այնչափ, որչափ որ ուզեցինք շապիկներու նորոգութեան գործը գլուխ հանելու համար։»

Ս. Պատրիարքը բացատրեց բարեպաշտական եւ մարդասիրական նուիրատուութեանց զանազան եղանակները, եւ մասնաւորելով խօսքը՝ գովեց Թավշանճեան եւ Էգնաեան տոհմերու բարերարութիւնները զորս կ'ընեն առաջինը Նիւ Եորքի բարեսէր տիկնոջ Մարիամուն եւ երկրորդը Բարիզի մէջ իրենց ունեցած գործունէութեամբ եւ այդ երկու ընտանիքներուն ու անոնց պետերուն ըրած այլ եւ այլ բարերարութիւնները այսպիսի բարենպատակ հաստատութեանց։ Ի վերջոյ մեր առաջին Լուսաւորիչներուն տօնին վրայ մէկ երկու խօսք ըսելով, աղօթեց Հայ. առաքելական եւ ուղղափառ Ս. Եկեղեցւոյն համար, որուն մասնակցեցաւ ներկայ ժողովուրդը ամէներով։ Պատարագի աւարտումէն ետքը կատարուեցաւ հոգեհանգստեան պաշտօնը։ Եկեղեցական արարողութիւններէն ետքը, Պատրիարքարանի մէջ 30 հոգինոց սեղան մը տրուեցաւ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին, որուն քով նստած էր Միհրան էֆ. Մուրատեան որ կը ներկայացնէր Թավշանճեան եւ Էգնաեան ընտանիքները։

— Դատաստանական Խորհուրդը այս օրերս տեղեկագրեր է Վարչութեան թէ Սամաթիացի աղջիկ մը 6—7 տարի առաջ ամուսնանալով, 100 ոսկի ալ դրամօժիտ տուած էր իր ամուսնին։ Տարիներ ետքը, ընտանեկան խնդրոյ մը հետեւանքով, դիմում կ'ըլլայ Դատաստանական Խորհուրդին որ կը քննէ ու կը համոզուի թէ այս երկուքին կենակցութիւնը բոլորովին անկարելի է եւ ասոր համար զօրաւոր պատճառներ ալ կան։ Սակայն այրը իր ամուսնութենէն քիչ մը վերջը սնանկացած ըլլալով, չկրնար ետ տալ առած դրամօժիտը, որ շատոնց արդէն ծախսուած էր։ Դատաստանական Խորհուրդը տեսնելով որ արդէն աղջիկը դժբաղդութեան մը զոհ կ'երթայ, մինչ նոյն ատեն զրկուելով նաեւ իր ապրուստի միջոցներէն, կը հարցնէ Վարչութեան թէ ինչ անօրինութիւն պէտք է ընել դրամօժիտին համար։ Այս մասնաւոր խնդիրը առիթ պիտի ըլլայ որ դրամօժիտի հարցը անգամ մըն ալ Վարչութեան սեղանին վրայ ելլէ։

— Շապին Գարահիսարի Առաջնորդ Տ. Սմբատ Ծ. վրդ.ի մայրաքաղաքս գտնուելէն օգտուելով, Անկրի եւ Անեզրի գիւղացի ազգայիններ փոքրիկ գումար մը յանձնած են իրեն եւ մաս մըն ալ կը պատրաստուին յանձնելու, յօգուտ իրենց գիւղի ազգային վարժարաններուն։

—Զարաւանդէն կը գրեն մեզ Նոյեմբեր 17 թուականով.—«Ամսոյս 11ին Բերդակէն հեռագրով հաղորդուեցաւ որ Վիճակիս Առաջնորդը Զմկածակէն Բերդակ հասեր է։ Մեր հասարակութեան խինդն ու խնդակցութիւնը անկեղծօրէն արտայայտուեցաւ այս առթիւ։ Որքան որ օդը ձմեռային էր եւ կ'անձրեւէր ու կը ձիւնէր, սակայն հովւասէր հասարակութիւնը խումբ խումբ ընդ առաջ կը վազէր իր սիրելի հովւուին։ Մինչեւ Զէրի գիւղը՝ գաւառագամի օգնական Մինաս էֆ. Զաւգասըղեան ընդ առաջ գացեր էր փոխանորդ քահանայի եւ ուրիշներու հետ։ Սիրալիր ընդունելութիւն մը եղաւ Տ. Կորիւն վարդապետ Էլլիտրամեանի, որուն հոգեւոր հովւութենէն կը սպասուին եկեղեցական ու դպրոցական գործերու կարգադրութիւններ, մանաւանդ դպրոցներու անկերպարան վիճակը, Որբանոցի նիւթական անկայունութիւնը, եւայլն։ Սակայն թող ներուի մեզի հարցնել թէ ինչո՞ւ Նպաստից Յանձնաժողովը մինչեւ ցարդ Որբանոցի ութը ամսաթոշակները չղրկեց եւ այդ պատճառաւ ալ փոխառութեան դժուարին գործով զբաղեցաւ թէ՛ Առաջնորդը եւ թէ՛ Որբանոցի Հոգաբարձութիւնը, եւ ինչո՞ւ չյօժարեցաւ փակել Որբանոցի պարտուց գումարը որ ա՛լ աւելի չաճեցաւ տոկոսի ծանրութեամբ։»

Ս. ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԽԱՍԳԻՒՂԻ

Տիկին Աննա Լեւոնեան եւ իր հարազատ որդիքն ու պարագաները հաճած են միշտ իրենց ծանօթ բարեպաշտութեամբ սատարել ազգ. բարենպատակ հաստատութեանց, ինչ որ վեր է ամէն գովեստէ եւ ծանօթ ընդհանուր ազգին։

Այդ հաստատութեանց կարգին մէջ է գիւղիս Ս. Ներսէսեան վարժարանը՝ որ ի վաղ ժամանակաց հետէ ոչ միայն վայելած է նոյն բարեպաշտ գերդաստանին նիւթական նպաստները զանազան առիթներու մէջ, այլ եւ Ազն. Տիկին Աննա Լեւոնեան՝ իբրեւ մայր դորովալից քանի մը տարիներ նոյն վարժարանն իր բարոյական եւ նիւթական հոգածութեան առարկայ ըրած, եւ անշուշտ ապահովելու համար անոր յարաճուն զարգացումն ու աշակերտաց բարոք կրթութիւնը, իր իսկ ձեռներէցութեամբ դրամագլուխ մը կազմելու հոգ ու ջանք տարած է, եւ այսպէսով 413.60 օսմ. ոսկիի գումար մը գոյացուցած է ի նպաստ վարժարանին, որ յանձնուած լինելով Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ Խնամակալութեան, ըստ կարգադրութեան բարեսէր Տիկնոջը՝ ամսէ ամիս 2 ոսկի տոկոս կը գանձուի եւ կը գործածուի վարժարանին պիտոյից։

Եւ որովհետեւ վարժարանին բազմազան պիտոյից առջեւ՝ նիւթական միջոցները անբաւական են, Թաղ. Խորհուրդս՝ ստանալէ յետոյ Ազն. Տիկնոջ կամքն ու հաճութիւնը՝ յարմար դատած է Ս. Եկեղեցւոյս սեփական Բերա, Բաղչէլէր փողոց, հրկիզեալ եւ արժէքաւոր մէկ գետնին վրայ շէնք մը կառուցանել տալ՝ աւելի արդիւնաւորած եւ մասամբ իր ապագան ապահովուած ըլլալու նպատակաւ, ինչպէս որ իր այս կարգադրութիւնն յայտագրած է առ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն։

Հետեւաբար Թաղ. Խորհուրդս կը փութայ յանուն վարժարանին 200է աւելի եւ ամենամեծ մասամբ աղքատիկ ուսանողաց, իր սրտագին շնորհակալութիւնն յայտնել առաքինազարդ Տիկին Աննա Լեւոնեանի, բարեգործ որդւոցն եւ պարագայիցը, որք տարիներէ ի վեր ինչպէս զանազան առիթներու մէջ, նոյնպէս եւ այս պարագայիս բարեհաճ են ընծայել իրենց գնահատելի աջակցութիւնն՝ յօգուտ Ս. Ներսէսեան վարժարանի սանուց բարւոք կրթութեան։

Ի Դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ Խասգիւղի

Ատենապետ Ատենադպիր

Գ. ՀԱՅԵԱՆ ԵՂԻԱ ՇԱՀՊԱԶԵԱՆ

Խասգիւղ, 28 Նոյ. 1903

ՓՈՐՁԵԼ ԿԱՐԺԷ

Եթէ կ'ուզէք վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճաշակաւոր եւ միանգամայն աժան զգեստ հագնիլ, դիմեցէք ի Պարտիզակ, Ազգային շէնքին ներքեւ. Վահան Ս. Փափազեան խանութը։

ՏՈՔԹ. Ս. ԹԻՐՔԵԱՆ

Շատ տարիներ յաջողութեամբ բժշկութիւն ըրած եւ մեծ փորձառութիւն ստացած ըլլալով, այս անգամ Իզմիր հաստատուած է։ Կը բնակի Հայոց Թաղին մէջ, մեծ փողոց, թիւ 43 տունը։ Խնամքով կը դարմանէ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ եւ կը կատարէ վիրաբուժական ու մանկաբարձական գործողութիւններ։ Ամէն օր ձրիապէս կը դարմանէ աղքատները, ինչպէս նաեւ ուրբաթ կէսօրէն վերջ դիմող բոլոր հիւանդները։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՓԼ)

ՔԻԷՎ, 13 դեկտ. — Կուսակալը հրամանագիր մը հրատարակեց որ մէկ շաբաթէն երեք ամսուան բանտարկութիւն կ'արձակագրէ քսանըհինգ հոգիի դէմ, որոնց տասնըինը Հրեայ են։

ՄԱՏՐԻՏ. — Բօրտէնվայի մօտ (Անտալուզիա) կառախումբ մը գիծէն ելաւ հովերու փչումի մը հետեւանքով։ Տասնըչորս հոգի մեռան եւ շատեր ալ վիրաւորուեցան։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԼՈՆՏՈՆ, 13 դեկտ. — Թօքիօյէն առնուած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Ռուսիոյ եւ Ճափոնի միջեւ կարգադրութիւն մը շատ հաւանական է, բայց տակաւին որ եւ է համաձայնութիւն չէ կնքուած։

— Քօլօնէն կը հեռագրեն թէ Քօլոմպիա որոշեր է շահակից տէրութիւններէն պահանջել որ Բանամայի խնդիրը ենթարկուի Լա Հէյի իրաւարարական ատեանին։

ՊԷԼԿՐԱՏ. — Նախարարական տագնապը բացուած կը նկատուի։ Սերպիոյ թագաւորը քանի մը օրէն Նիշ պիտի ուղեւորի։ Նախարարապետը մեծ դժուարութիւն կը քաշէ, ելմտական նախարարի մը ընտրութեան համար։

ՀՌՈՄ.—Ամէն կողմ օդերը գէշ կ'երթան։ Ողողումներ պատահած են Ֆիրէնցէի, Ուտինէի եւ Ֆէրրարայի մէջ։ Տիբեր գետին ջուրերը միշտ կը բարձրանան։ Երկաթուղիի քանի մը գիծերու վրայ երթեւեկութիւնները դադրած են։ Ուղեւորները կառքերով կը փոխադրուին։

ԲԱՐԻԶ.—Նոր սակարանին բացումը վաղը առտու պիտի կատարուի ժամ 9½ին։ Արարողութիւնը շատ կարճ պիտի ըլլայ։

ՊԷՐԼԻՆ. — Վիլհէլմ կայսեր առողջական վիճակին վրայ առնուած լուրերը գոհացուցիչ են։ Կայսրը երէկ Պէրլին հասաւ կայսրուհիին հետ եւ ջերմապէս ծափահարուեցաւ ամբոխին կողմէ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ռուսիոյ կողմէ Ճափոնի տրուած պատասխանին նկատմամբ մինչեւ հիմա տրուած բոլոր տեղեկութիւնները կանխահաս են, որովհետեւ այդ պատասխանին բնագիրը դեռ անծանօթ կը մնայ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 29 Նոյեմբեր			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	96	30
Ամէնէն բարձր գին	»	96	31 ½
Ամէնէն վար գին	»	96	27
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց.	Ֆր.	139	62
Ամէնէն բարձր գին	»	130	62
Ամէնէն վար գին	»	139	62
ԲԱՑՈՒՄ 1 Դեկտեմբեր			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Փ. Գ.	96	28 ½
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	139	—
Շիրքէթի Խայրիէ		39	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Յունական պանքա		423	—
Տէրքոզ		359	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	90
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	35
» ժուիսանս		1	85
» պարտաթուղթ		485	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		505	—
Թրանսվալ		111	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		266	½
[illegible]		72	50
Անատոլու երկաթուղի բաժնեթուղթ		12	—
« պարտաթուղթ	«	513	—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	109	25
Փարիզ » »	Ֆր.	22	97 ½
» » » չէք	»	—	—
Պէրլին անտարկոս չէք	մարք	18	68
Վիեննա չէք	ֆիոր.	21	87
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	06
Անգլիական ոսկի	»	109	35
Ցոլ էմբէրիալ	»	89	32
Քրքմից	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	35
Մէթալիք	»	—	—
Ռուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	3	64

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 12 Դեկտեմբեր			
Անգլիական Քոնսոլիտէ		88	—
Միացեալ պարտք) բ ց		87	87
) գոց.		88	—
Օսմանեան Պանքա		14	12
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		42	50
» Մոնոբոլ		45	—
Պուլկարական 1888		92	—
Էժիբսիէն Իւնիֆիէ		102	37
օմինիալ		105	—
Թրանսվալ		4	31
Ալտին երկաթուղի		14	50
Փոխանակագիր		25	400
ԲԱՐԻԶ, 12 Դեկտեմբեր			
Ֆրանս. Ռանթ 3 %		98	55
Միացեալ պարտաթուղթ) բաց.	Ղրշ.	89	47
) գոց.	»	89	40
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	604	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	132	—
Օսմ. Ծխախոտ	»	472	—
Օսմ Ռէժի	»	285	—
Պրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	—	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1121	—
Իտալական Ռանթ	»	104	20
Սպանիական արտաքին	»	89	30
Թրանսվալ	»	111	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	190
Դամասքոս	»	—	—
ՎԻԵՆՆԱ, 12 Դեկտեմբեր			
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	239	70
Ռումէլիի երկաթուղի	»	139	25
Օսմ. Ռէժի	»	—	—
ՊԷՐԼԻՆ, 12 Դեկտեմբեր			
Ռուպլը	Ֆր.	—	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	141	50
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	103	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	255
ՊՐԻՒՍԷԼ, 12 Դեկտեմբեր			
Միացեալ պարտք		—	—
Ռումէլիի երկաթուղի		—	—

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՏՈՔԹ. ՄԱԼԽԱՍԵԱՆ

(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ)

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Կանանց հիւանդութեանց, մանկաբարձ, վիրաբոյժ

Բերայի դարմանատունը փոխադրած է՝ կրկին Բերա Սագզը Աղաճ փողոց, թիւ 26, ուր հիւանդներ կ'ընդունի ամէն օր կէս օրէն վերջ ժամը 1—4 (Ք. Ե.)։

Ժամադրութեամբ՝ կէս օրէն առաջ։

Կարօտ հիւանդները կը դարմանէ Բերայի (Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյ) Աղքատախնամի դարմանատունը՝ ամէն հինգշաբթի առաւօտէն մինչեւ կէս օր։

Ծանօթ.— Վիրաբուժական, ուղղամարզական (orthopédique), ծննդաբերական եւ ամէն կերպ արգանդի հիւանդութեանց շատ կարեւոր գործողութիւնները՝ ենթական տուներուն մէջ՝ կատարելու ապահովութեամբ եւ մեծ յաջողութեամբ կարենալ կատարելու համար՝ գիտական ամենավերջին մեթոտներու համապատասխանող կատարելագործեալ գործիքներու մանրամասն ամբողջութիւնը հոգացուած է։ 9—24

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862

Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

ԾԱՆԻ ՓԱՐՄԱՍԻԱՅԻ ՎՐԱՅԻ ՇԱՐԸ

([illegible])

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, բառ տարիքի, ծամածռութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Զննումները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին.

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ 1904

ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Գին 1 (մէկ) Դահեկան

Յառաջիկայ 1904 տարւոյ Հիւանդանոցի պարզ Օրացոյցն հրապարակ ելած է խնամեալ եւ մաքուր տպագրութեամբ. Ինչպէս մի քանի տարիներ, այս անգամ եւս պարզ օրացոյցն իւրաքանչիւր աւուր եկեղեցական արարողութեանց համար մանրամասն ծանօթութիւններ պարունակելէ զատ պաշտամանց ընդհանուր կէտերու մասին յստակ խրատականներ եւ հրահանգներ ունի։

Ի գիտութիւն պատուարժան հասարակութեան հոգաբարձութիւնս կը փութայ ներկայիւս ծանուցանել թէ՝ միայն հիւանդանոցիս պարզ օրացոյցն է որուն ճշդութիւնն վաւերացուած է Ազգ. Պատրիարքարանէ, հետեւաբար պէտք է ուշադիր գտնուիլ հոգաբարձութեանս կնիքին, ուր գրուած է «Սեփականութիւն Ս. Փ. Ազգ. Հիւանդանոցի 1904»։

Հոգաբարձութիւնս գոհութեամբ սրտի կը ծանուցանէ թէ՝ բարեսէր ազգայնոց Հիւանդանոցիս նկատմամբ տածած սիրոյն եւ հոգածութեան իբր արդիւնք անցեալ տարի 60,000 հատ պարզ օրացոյց սպառած է, եւ յոյսով է թէ աւելի եւս սպառման մեծ ասպարէզ մը տայ, եթէ իւրաքանչիւր ընտանի առհասարակ փութայ գնել մէկ մէկ հատ որով հաստատութեանս մէջ խնամեալ 1100ի մօտ պատսպարեալաց նպաստած ըլլալու մեծ հաճոյքն ունեցած պիտի ըլլայ։

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ԼԵՒՈՆ Փ. ԲԱՍՄԱՃՕՂԼՈՒ

Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց, թիւ 2

Սոյն դրամատունը սեղանաւորական ամէն կարգի գործեր կը կատարէ, չէքեր կը հանէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն եւ արտասահմանի վրայ, կտրօններ կը գանձէ, փոխանակագիրներ կը վճարէ, սակարանի գործողութիւններ կը կատարէ ամէն տեսակ արժէքթուղթերու գնում եւ վաճառում կ'ընէ, վիճակահանութեան, տարգնութեան ստուգութիւնը ձրի կը կատարէ, եւ այլն։

ԳԱՐԸՄԱՆ ՔԷՊԻՐ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

Պէյ Օղլունտա ճատտէի Քէպիր,

Նումէրօ 362 - 364

Վէ Կալաթատա Պէօյիւք Միլլէթ խանընտա

Դատընլար վէ չօճուգլարա մախսուս հազըր էլպիսէլէր վէ պէյազ չամաշըր թագըմլարը վէ սայիր հազըրնաա.

Սաթըշ [illegible]

Զիւթէջի մէվսիմը մունասէպէթիյլէ թիւճճարըն իւզլէ սաթըլըր միւթէհասսիլէն թահսիլ պուլընմագլար տըր.

Ֆանէլա, չօրապ, մէնթօ, էթէքլիքլէր, գըրավաթլար, կէօմլէքլէր, օմուզ ալթըգլարը, եաթագ ալթըգլարը, քօրսէլէր, չէմսիյէլէր, էլտիվէնլէր, չանթալար վէ թաղըգլար, սաքօ թագըմլարը, եաթագ եօրղանլարը, մաշտաբօլամ, խալըլար, բէշթէկէլէր, էնվայը եօսուլը գումաշլար վէ դայրը հիւմ.

Իսկէրի վէ էօնմը գումաշլար ըտրջըլարը սէրմայէսինտէն տահա էհվէն ֆիաթլա ֆիրուխթ օլունմագտատըր։ 10—20

ՅՕԴԱՑԱՒ եւ ՅՕԴԱՏԱՊ

Ցօղատապային բոլոր հիւանդութիւնները, ինչպէս գլխու ցաւ, ջղացաւութիւն, մէջքի ցաւ, կանակի ցաւեր եւ ծունկերու ցաւեր արմատական կերպով կը բուժուին ԿՕՏԻՆԱՅԻ դարմանով։

Ամբողջ Թուրքիոյ համար ներկայացուցիչ Տ. Գ. ՏԱՎԻՏՕ եւ Ընկ., Գավաֆեան խան թիւ 5։

ԱՊԱՀՈՎ ԲՈՒԺՈՒՄ
ԿՕՏԻՆԱՅԻ ԸՄՊԵԼԻՈՎ

Պատրաստուած Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կայսերական-արքայական համալսարանի տարրաբաններէն
Ռ. ԵՒ Ժ. ԿՕՏԻՆԱՅԻ կողմէ

Կը գտնուի նաեւ Վիէնայի Դատալեան էֆ. դեղի մթերանոցը եւ բոլոր գլխաւոր դեղարանները։

Գաւառները երբեք չէին պակաս չի ղրկուիր

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
10,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի Ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Նիտակ ճամբան Թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիօն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էօտիրնէ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պէյրութ, Պրուսա, Գասթէմունի, Դամասկոս, Գօնիա, Լառնագա, Գանիէ, Մէրսին, Միթիլլի, Ռիզէ, Պօրդ-Սայիտ, Սէլանիկ, Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուի (գօնթ-գուրան) փոխատուութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (պոլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ։ Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրտիններ կու տայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժեքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կտրօններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, սակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Պանքան հետեւեալ պայմաններով եւ տոկոսներով դրամ պահեստի կ'ընդունի.—

2 տարի պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 100ին 3 ու կէս տոկոս կու տայ. մէկ տարի պայմանաժամով պահեստի համար՝ տարեկան 100ին երեք։ 6 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 2 առ հարիւր, 3 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան $1\frac{1}{2}$ առ հարիւր։

Պոլսոյ գործակալութիւնը վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները կը ստանձնէ, եւ ասկէ զատ ապրանքներու վրայ փոխատուութիւններ կ'ընէ եւ գօնսինեասիոնով եւ ապա տէբօզիթօյով ապրանքներ առանց կ'ընդունի։

Բերայի մասնաճիւղը նմանապէս կը կատարէ Պանքային վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները (բացի ապրանքներու վրայ կատարուածներէն), եւ անմիջապէս յանձնելու պայմանաւ կը գնէ եւ կը ծախէ զանազան վիճակահանութեանց արժեթուղթեր, ինչպէս Վիլ տը Բարիի, Րումէլիի երկաթուղեաց, Հելլենական կամ Բանամայի վիճակահանութեան արժեթուղթեր եւլն. եւլն.։ Պոլսոյ գործակալութիւնը եւ Բերայի մասնաճիւղը կը ծախեն նաեւ Րումէլի Երկաթուղեաց արժեթուղթերու բոնները եւ Օսմ. Պանքային Թուրքիոյ մէջ հաստատուած միւս բոլոր գործակալութիւններուն նման կ'ընդունին տարեկան 2% տոկոսով մինչեւ 100 օսմ. ոսկի, ընթացիկ հաշիւ բանալով։

Օսմ. Պանքան $3\frac{1}{2}\%$ Ֆրանսական եւ 3% գերմանական Ռանթերու փոխարէն գումարներ փոխ կու տայ, պզտիկ ընթացիկ հաշիւի դրութեամբ. յիշեալ Ռանթերը՝ պահեստի դրուած արժեթուղթերու յատուկ տօսիէին մէջ կը պահուին։ Պահեստի դրուածներու քանակին աւելնալուն համեմատութեամբ, եղած փոխատուութիւնն ալ հետզհետէ կ'աւելնայ։

ԲԱՂՁԱՒՈՐ ՄԱՅՐ ՄԸ

Նիհար, աղաղուն, վատոյժ, հիւանդկախ տղաքը երբեք չէի սիրեր, միշտ կը փափաքէի գիրուկ, թոմպուլ, զուարթ, կայտառ տղաք մեծցնել։ Կատարելապէս համոզուած էի որ ապագային ուժեղ, կայտառ և կորովի զաւակներու արժանանալու և զանոնք ամէն կարգի հիւանդութեանց դէմ պաշտպանելու համար, անհրաժեշտ էր տղայ հասակէն ուշադրութիւն ընել անոնց տրուելիք սնունդին։ Հետեւաբար, երբ մեր անդրանիկ զաւակը վեց ամսու եղաւ, հետամուտ եղայ ամէնէն լաւ սնունդը տալ անոր և բժշկի մը յանձնարարութեամբ սկսայ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով սնուցանել զայն։

Տղեկը մեծ ախորժով կ'ուտէր այս ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը և քանի ուտէր կը գիրնար, կ'ուժովնար ու կը կայտառնար։ Այսպէս քանի մը ամիս անցնելէ վերջ, երբ ակռայ հանելու ժամանակը եկաւ, սկսանք մտահոգ ըլլալ, կարծելով որ մեր զաւակն ալ ուրիշ տղոց յատուկ ակռայ հանելու ցաւերն ու փորհարութիւնը պիտի ունենայ, սակայն տղեկը առանց ո և է հիւանդութեան ակռան հանեց, խաղալով ցատկելով և չարութիւնները ընել ու զօրանալ։

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով հինգ զաւակ մեծցուցի. երկուքը աղջիկ, երեքը մանչ, փառք Աստուծոյ ամէնքն ալ 25—30 տարիքը հասան առանց բնաւ հիւանդանալու և քաջողջ երիտասարդներ եղան. հետեւաբար իր սրտէ կը յանձնարարեմ մայրերուն որ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով մեծցնեն իրենց զաւակները։

Փարիզ Պօնաբարթ փողոց Թ. 17
ՍԱՐԿՈՒԹ ԺԱՆՆԻ

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններու ու դեղի մթերանոցներուն մէջ։

2—26

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
Թուականը
(20 Ռէճէպ 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Բօղազճէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի ճամի Հավուզլը փողոց, Օսմ. Նամակատան դէմը։

Ընդ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Գ. Ի. Զաւօխ
Մըրքուճիլար, Զարջըլը խան. թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ. ԳԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻԶ

THE SINGER MANUFACTURING Co.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց առաւելութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ չքնաղ մետալ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա (1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 343 եւ 343 կրկին
(2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։

Կալաթա (1. Սինկէր խան Թիւնէլի եառեւ
(2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։

Պոլիս (1. Սուլթան Համամ Թիւ 2
(2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13։

Սկիւտար Չարշը պօյը, Թիւ 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզօղլուի տունը։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Գօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթ	3607	Գօնկօ	2906	Գրոտօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1112
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	778	Մարդէլլօ	3709	Սիլլօ	1735
Արիօսթօ	2374	Ցիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միրբատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Գասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Մէլօ	1057	Սէրբօ	1300
Գօրոտինօ	1264	Ցուրօ	2383	Հորածիօ	3600	Մոնթէլլէօ	1735	Թասսօ	1328
Գրավօ	1076	Ցրաբօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գէլինօ	841	Ցինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրբօ	3827
Բուֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտանօ	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէլրօ	1671	Էլտօրատօ	1820	Ջիւնօ	1080	Օնտարիօ	4036	Թօրրիդօ	487
Գալիբսօ	1837	Էրոսգօ	1841	Քլէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրալիօ	2429
Գամէօ	1244	Յիտօ	954	Քօլբինօ	2367	Բալէրմօ	1637	Վասբօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտօ	1828	Քօմօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Զիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Ցիսէրօ	1831	Ֆրանչիսգօ	4582	Լէբանթօ	2272	Րինալտօ	1863	Ուէտօ	1850
Գլիօ	2697	Գալիլէօ	3060	Լէվերինօ	1643	Րօլլօ	1513	Զէնօ	1300
Գոլորատօ	4235	Կուիտօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րոմէօ	1769		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։
Հօրաշիօ շոգենաւը, նաւապետ Բրօֆթ։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՍՕՆ
Թի. 23—24. Միւմհանէ Մէյէնտ խան. Ղալաթիա 177

ՍԱԼԱՄԱՆՏՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
Կեդրոնատեղի՝ ԱՄՍԹԷՐՏԱՄ
Դրամագլուխ եւ պահեստ
ՖՐ. 7,500,000

Ընկերութիւնը նպաստաւոր պայմաններով եւ սակերով հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, մթերանոցներ. գործարաններ, եւն. ինչպէս նաեւ անոնց պարունակութիւնը, Կ. Պոլսոյ եւ ամբողջ Թուրքիոյ մէջ։

Ընկերութեան դրամատունն է Օսմ. Կայս. Պանքան։

Ընդհանուր գործակալ
ՖՕՍԿՕԼՕ ՄԱՆԿՕ ԵՒ ԸՆԿ.
Կալաթա Գարա Մուսթաֆա փողոց թիւ 4
12—104

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գոյքը՝ Ֆր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ Ֆր. 34,000,000։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, և որոնց կը պատկանին բոլոր շահերը։ 1901ին ապահովեալ գումարը Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ արեւելեան բաժինը միայն հինգ ուրիշ որ և է ընկերութենէ կը յանձնուած բոլիսներէն աւելի անկասկածելի և շահաւոր պայմաններ[illegible]։ [illegible] ամէն տեղ, ձրի քննութիւն եւ ընդունուած [illegible] պայմաններով, աւելի [illegible]։ Ցրեւորական [illegible] 3 տարի ապահովագրեալին ձեռքէ ելած պարագային [illegible] կը վճարուի, [illegible] 30 օր պայմանաժամ [illegible] վճարման համար [illegible] մինչեւ 5 տարի [illegible] 5 առ 100 տոկոսով [illegible] վճարելով։ Մէկ տարիէն ետք [illegible]։ Ապահովագրութեան երաշխաւորումը, բոլիսին մէջ նշանակուած [illegible] մը համար [illegible] կը հատուցուի [illegible] ապահովագրեալները։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պայմանն ալ ունի. որ աշխարհի մէջ բոլոր [illegible] պայմաններէն ամէնէն աւելի նպաստաւոր [illegible] համար է։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ֆ. ՕՒ. ՀՕՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Ընդհ. Գործակալ
Ա. ՔՕՒՃԱՃԵԱՆ

Պոլիս, Հաւէ Օղլու խան
Վոյվոտա փողոց, Վիթալիս խան
Ղալաթիա

ՆՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԼԱՐՈՒՍ

ամէնէն կատարեալը, ամէնէն նորը, լաւագոյնը, եւ բոլոր Ֆրանսական հանրագիտարաններուն ամէնէն լաւ պատկերազարդուածը։

Նոր պատկերազարդ Լարուսը որ Ֆրանսայի մէջ խիստ մեծ յաջողութիւն մը ունեցած է, նպատակ ունի գոհացում տալ այն անձերուն որոնք կը փափաքին ունենալ փոքր թուով հատորներով, լուրջ կատարեալ և իրականապէս նոր հանրագիտական բառարան մը։ Ականաւոր գրագէտներէ և գիտուններէ շարադրուած, նկատի առած է գիտութեանց և հմտութեան ամէնէն վերջին կիրառութիւնները մարդկային գիտութեանց ամէն ճիւղերուն մէջ։ Միանգամայն կը պարունակէ բազմաթիւ պատկերներ ամենամեծ խնամքով պատրաստուած (նշանաւոր անձերու, արուեստի և հոյակապ շինուածներու, տարազներու և թիթեռներու, երկրաչափական պատկերներու, կենդանիներու և տունկերու, սեւ և գունաւոր աշխարհագրական քարտէսներ)։

Նոր պատկերազարդ Լարուսը 16 երեսնոց, իւրաքանչիւրը 50 սանթիմի տետրերով կը հրատարակուի, և 1897 Ապրիլ 1էն ի վեր շաբթէ շաբաթ լոյս կը տեսնէ։ Առ նուազն 400 տետր պիտի ըլլայ, որոնք 7 հատոր պիտի կազմեն. բաժանորդները կրնան, եթէ նախամեծար համարին, գործը ընդունիլ 10 տետրէ բաղկացեալ անկազմ սերիներով, անկազմ կամ կազմուած հատորներով, իրենց հրատարակութենէն վերջ։ Առաջին երեք հատորները արդէն ծախու են։

Պայմանաւոր բաժանորդագինը հետեւեալն է. { 190 ֆրանք աւանդին տետրերով կամ սերիներով եւ կամ թղթակազմ հատորով / 235 ֆրանք կազմուած հատորով, (demi-chagrin), կարմիր, սեւ կամ կանանչ

Վճարումը կ'ըլլայ (Բարիզի վրայ մանդաներով) չորս անգամէն, իւրաքանչիւրը հաւասար, այսինքն վեց ամսը անգամ մը, պայմանաւ որ առաջին վճարումը ըլլայ ստորագրուած օրը։

Պայմանաւոր բաժանորդագրութեան դրութիւնը, ստորագրուողը գիրքը կը ձգէ աղքատաց գինին բարձրացումներէ, նոյն իսկ եթէ աւելի պրակներ ալ հրատարակուելու ըլլան։ 587

ԳՐԱՏՈՒՆ ԼԱՐՈՒՍ, Բարիզ, Մօնբառնաս փողոց, թիւ 17։ Ներգրողին 16 երեսնոց պրակ մը՝ եթէ նմոյշ պիտի ղրկուի ձրիաբար։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

[illegible] ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Դեկտ. 15ին Խմէրէի, Մարսիլիա,
» 21ին Փիրէի. Սեւ ծովին։

[illegible]

Դեկտ. 16ին Խմէրէի, Սամսոն, Տրապիզոն Փ. Թուլ և Նովօռոսիսք։
» 22ին Փիրէի, ուղ. Մարսիլիա։

[illegible] 245 ֆրանք. [illegible]
175 [illegible]

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ

Օրէ ամիսը երկու անգամ կը բանին
Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	13900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	13900	Փաննոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրլա	3229
Քամփանիա	12950	Փավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սերվիա	2936
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2555
Ալթինա	7392	Ալիլիա	[illegible]
Ցոֆոնիա	7269	Շէրպուրկ	16

ՀԻՆՔ Ա ՄԻԼԻՐ
Joly et Seagor
[illegible] խան, Թիւ 6, 7. 8 Ղալաթիա
[illegible] 251

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական երթեւեկութիւններ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի Գօրնուի Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք։

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ռամսէս	3000	Թիպր	2500
Անպիւ	3000	Նէֆթիս	2400
Թէպէս	3000	Ծաայրիս	2250
Ֆառաոն	3000	Բէրս	2250
Մարիս	3000	Օզիրիս	2000
Օզմանիե	3000	Կառօրլի	1500
Մարէօթիս	2500	Մեմֆիս	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ԱՐԻԹՕՆ և ԸՆԿ.
Ռըհթիմ խան
ՀԵՆՐԻ ՄՕՍ և ԸՆԿ.
[illegible]

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող շոգ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Արմէնիան	10500	Չիւռեան	3500
Սէսթրիան	10500	Էճիբթեան	3500
Թէքսանիան	10500	Ռըբըլիըն	3500
Լանգաշիրեան	9000	Ալճէրեան	3500
Պէլկրաւիա	9000	Արապեան	3500
Գօլօմպիան	8000	Ռէնեան	3500
Գօրնիշեան	8000	Բէնէտիքթեան	2500
Գաստիլեան	8000	Ալպանիան	2500
Գօրինթեան	8000	Լէնսիան	1000
Գանատեան	3700	Մալթա	900
Նավօնեան	3700	Թօլօրօ	800
Նոմեատեան	3700	Լէմանօ	8
Նատալեան	3600		

Ապրանքի առնելու և յանձնելու համար [illegible] 24 ժամ [illegible]։

Ա. [illegible] համար դիմել
ԷՏՎԱՐ ԼԱՅՆԵՆ
[illegible]
600 [illegible]

Ապահովագրել ՉԱՐԼԶ ԽՈՒՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1903 Նոյեմբեր 1 (Ն. Տ.) կիրակի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 224 խառն Առաւ. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ			ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 223 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
12	—	Մկն.	Էսկի-Շէհիր	Ժմն.	3	—
12	42	»	Կէօքճէ Քըսըք	»	2	20
1	39	»	Սարըճէ Պունար	»	1	38
2	33	»	Ալթընթաշ	»	12	42
3	15	»	Չէքիւրլէր	»	11	53
4	10	»	Տէօյէր	»	11	5
4	39	»	Իհսանիյէ	»	10	20
5	3	»	Համամ	»	9	55
5	14	»	Կազլըկէօլ Համամ	»	9	44
6	1	»	Աֆիոն Գարա Հիսար	»	9	13
6	41	»	Կէյիւզ Չօպանլար	»	8	20
7	36	»	Չայ	»	7	33
8	21	»	Իսհագլու	»	6	40
8	45	»	Սուլթան	»	6	15
9	16	»	Աք Շէհիր	»	5	53
9	48	»	Ազարի բէօյ	»	5	13
10	30	»	Զավուշճը բէօյ	»	4	35
11	8	»	Իլկին	»	4	3
11	55		Գատըն-խանը	»	3	9
12	50		Սարայ-Էօնիւ	»	2	27
1	22	»	Մէյտան	»	1	47
2	22	»	Պունար-Պաշը	»	12	42
3	—	Ժմն.	Գօնիա	Մկն.	12	—
Իրկն.					Առաւ.	

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 խառն Առաւ. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ			ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 121 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
1	—	Մկն.	Էսկի Շէհիր	Ժմն.	11	—
1	44	»	Աղ Պունար	»	10	12
2	24	»	Ալբու Քէօյ	»	9	46
3	4	»	Պէյլիք Ախուր	»	8	58
4	9	»	Սարիքէօյ	»	8	1
4	58	»	Պիչէր	»	7	4
5	35	»	Սասիլէր	»	6	27
6	9	»	Պէյլիք Քէօփրիւ	»	6	—
7	3	»	Բօլաթլը	»	5	16
8	21	»	Մալը Քէօյ	»	3	49
9	15	»	Սինճան Քէօյ	»	2	47
10	—	Ժմն.	Էնկիւրի	Մկն.	2	—
Իրկն.					Առաւ.	

ԱԼԱՅՈՒՆՏԷՆ ՔԷՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 322 խառն Առաւ. Ժ.	Վ.	Թ. 324 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ			ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 321 խառն Առաւ. Ժ.	Վ.	Թ. 323 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
2	35	12	45	Մկն.	Ալայունտ	Ժմն.	2	—	12	5
2	55	1	5	Ժմն.	Քէօթահիա	Մկն.	1	40	11	45

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 422 Խառն Առաւ. Ժ.	Վ.	Թ. 424 Խառն Իրիկն. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ			ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 421 խառն Առաւ. Ժ.	Վ.	Թ. 423 խառն Իրիկն. Ժ.	Վ.
6	30	8	—	Մկն.	Համիտիէ	Ժմն.	6	—	7	30
6	48	8	18	Ժմն.	Ատա-Բազար	Մկն.	5	42	7	12